DARBININKAS

Vol. LXXIV, Nr. 22 | Birželio - June 2, 1989 | Penktadienis-Friday | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. | 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 | 50 centų

Savaitės įvykiai

Valst. sekretorius James A. Baker, kalbėdams Izraelio-Amerikos viešų reikalų komiteto konferencijai, pareiškė, kad atėjęs laikas Izraeliui atsisakyti nerealistinės didesniojo Izraelio vizijos ir ištiesti ranką palestiniečiam, kaip kaimynam užsitarnavusiam žmogaus teises.

Kinijos sostinės universiteto studentų atkaklumas ir pasiryžimas nenutraukti demonstracijų už demokratiją ir laisves sukėlė gilią vyriausybės krizę, kurios pasėkų bent tuo tarpu sunku numatyti. Vyriausybės bandymas panaudoti kariuomenę demonstracijom užbaigti nedavė lauktų vaisių, nes kariuomenė, paveikta jos buvusiųjų aukštų vadų pareiškimo nešaudyti į savus žmones, pasidarė neištikima vyriausybės kietai linijai.

Sov. Sąjungos vyriausybė paskelbė pareiškimą, paaiškinantį neseniai paskelbto įstatymo kovai su demonstracijom prasme. Esą nebus keliamos kriminalinės bylos už valstybės kritikavimą, bet tik už sąmoningą įžeidžiančių kaltinimų platinimą ir klaidingą informaciją.

Indija sėkmingai išbandė jos pačios pasigamintą vidutinių nuotolių balistinę raketą.

Sov. S-ga pasiūlė panaikinti abu — Nato ir Varšuvos — paktus ir likviduoti jų karines pajėgas.

JAV pritaria Kinijos studentų demonstracijom už laisvę ir demokratiją, bet ragina susilaikyti nuo prievartos veiksmų, nes jom rūpi, kad Kinija nepaskęstų maišaty.

Egiptas vėl buvo priimtas į Arabų lygą ir pakviestas dalyvautijos konferencijoj Maroke.

Izraelis paskutiniu metu ėmėsi vis griežtesnių priemonių palestiniečių sukilimui sustabdyti, bet sukilimas vis aštrėja, o palestiniečiai pradėjo taip pat vartoti šaunamus ginklus.

Britanijai ištrėmus 8 Sov. S-gos diplomatus ir 3 žurnalistus už neleistiną veiklą, Sov. S-ga atsakė ne tik lygiai tokiu pat žingsniu, bet dar ir sumažino Britanijos diplomatinių pareigūnų skaičių nuo turėtų 275 iki 205.

Maskvoj gegužės 25 susirinko pirmo posėdžio nesenai į Liaudies kongresą išrinkti atstovai. Kongresas iš savo tarpo turės išrinkti Aukščiausiąją tarybą ir kraštō prezidentą. Prieš jam susirenkant, Maskvos gyventojai suruošė demonstracijas reformom palankiem atstovam padrąsinti. Jos metu kalbėjo fizikas Andrei D. Sacharovas , Boris Jelsinas ir kt. ir reikalavo, kad kongresas būtų tikrai demokratiškas.

Vengrijos komunistų partijos reformatoriai ragina sušaukti partijos kongresą ir išrinkti jų pasitikėjimą turinčius partijos vadus ir pradėti pasitarimus su opozicija pilnutinei demokratijai įgyvendinti.

Etiopijoj aukštų karininkų rengtas perversmas prieš krašto prezidentą Mengistu Haile Mariam nepavyko. Ištikimoji kariuomenė paėmė viršų ir pradėjo kruviną atsiskaityma su sąmokslininkais.

PUOLA KUNIGUS IR TIKINČIUS MOKINIUS

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 76

Šis "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" numeris okupuotoje Lietuvoje išleistas 1988 m.vasario 14 d.

Nori įtraukti kunigus į partijos vadovaujamus darbus

Šiauliai. 1987 gruodžio 16 į Šiaulių miesto vykdomąjį komitetą pokalbiui buvo sukviesti visi Šiaulių miesto kunigai. Jų tarpe ir adventistų sekto vadovas Oželis bei provoslavų kunigas.

Pašnekesiui vadovavo Šiaulių miesto partijos komiteto pirmasis sekretorius K. Žalenskas, miesto vykdomojo komiteto pirmininkas P. Morkūnas ir pavaduotoja J.Gaurilčikienė.

Pastaroji kalbėjo apie dabartinę partijos politiką Bažnyčios atžvilgiu: "Partija ir kitos valstybinės įstaigos stengsis įtraukti kunigus į aktyviai visuomeninę veiklą, t.y., į įvairias partijos vadovaujamas organizacijas".

Partijos sekretorius K. Žalenskas priekaištavo Šiaulių miesto Šv. Jurgio parapijos vikarui kun. Kazimierui Gražuliui, jog pamokslų metų per daug aštriai iškelia neigiamus visuomenės reiškinius,

Šiaulių miesto Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas dekanas monsinjoras kun. K. Jakaitis davė valdžios atstovams naudingų pasiūlymų, kaip geriau tvarkyti miesto kapines. Šv. Petro ir Povilo bažnyčios vikaras kun. A. Milašius, remdamasis laikraščio *Gimtasis Kraštas* informacija apie Rokiškyje įvykusias Vėlinių apeigas kapinėse, pareiškė pageidavimą, jog ir Šiaulių miestę Vėlinių dieną būtų leista atlikti religines apeigas kapinėse.

Miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja J. Gaurilčikienė, vengdama konkretaus atsakymo, pareiškė, jog sekančios Vėlinės dar toli ir nevertа apie tai kalbėti.

Kun. A. Milašius pasiteiravo, ką daryti kad bažnyčioje egzaminuojant vaikus, besiruošiančius pirmai komunijai, nereikėtų bijoti valdžios siunčiamų komisijų. Į šį klausimą Šiaulių miesto partijos ir valdžios atstovai taip pat nieko konkretaus neatsakė.

Po susitikimo valdžios ir partijos atstovai surengė kunigams ekskursiją į Šiaulių miesto K. Preikšo Pedagoginį Institutą.

Nori įbauginti klierikus

1987 m. spalio 8 d. įgaliotinis P. Anilionis Kauno Kunigų seminarijoje skaitė paskaitą 1-kurso klierikams. Nuobodžiai ir daug kalbėjo apie valstybės ir Bažnyčios santykius, apie būtinumą nesikišti į politiką ir būti sovietiniai valdžiai lojaliais kunigais. P. Anilionis užsipuolė taip vadinamus "religinius ekstremistus". Pasakojo, kiekvienais metais Seminariją baigusių kunigų tarpe atsiranda po keleta ekstremistų.

P. Anilionis teigė, kad antisovietiniais išpuoliais jau spėjo pasižymėti kunigai: E. Atkočiūnas, J. Kaminskas, K. Gražulis, V. Sadauskas, o štai kun. R. Puzonas jau peržengė visas ribas ir būsiąs patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, jeigu vyskupas V. Sladkevičius jo neišgelbės.

P. Anilionis ragino klierikus saugotis taip vadinamų ekstremistų Seminarijos viduje ir nepasiduoti tiems, kurie nori įtraukti juos į "antitarybinę karuselę". "Mes viską matome ir žinome ir neleisim parazitams veistis Seminarijoje! — šaukė P. Anilionis. Jis prisiminė ir rugpjūčio 23 d. prie A. Mickevičiaus paminklo Vilniuje įvykusi mitingą, piktinosi, kad tarp aktyvių jo dalyvių buvo ir dabartinis Seminarijos pirmakursis Julius Sasnauskas, kuris įgaliotinio žodžiais tariant, dar nepasimokė iš savo klaidų praeityje.

J. Sasnauskas paaiškino, kad laikė savo pareiga dalyvauti Stalino-Hitlerio aukų pagerbime ir kad toji akcija nebuvo organizuota Vakaruose, kaip tvirtina P. Anilionis. Įsidrąsinę klierikai pradėjo uždavinėti klausimus. Pirmakursis Arūnas Janušauskas pareiškė, kad prieš atvykstant į Seminariją, saugumo darbuotojas jam liepė šnipinėti Seminarijos dėstytojus ir savo kurso draugus, sakydamas, kad liepia įgaliotinio P. Anilionio pavedimu. P. Anilionis buvo priblokštas susitikimo eigos.

Įgaliotinis "auklėja" klierikus

1987 m. lapkričio 27 d. P. Anilionis "auklėjo" V kurso klierikus. Paskaitos metu prelegentas išaiškino, kokia beviltiška sąžinės laisvės padėtis buvo Nepriklausomoje Lietuvoje ir kad tik dabar socializmo sąlygomis, susidarė galimybė pilnai įgyvendinti sąžinės laisvę. Baigdamas paskaitą, įgaliotinis P. Anilionis patarė būsimiems kunigams nesikišti į politiką ir užsiminti grynai "tikinčiųjų poreikių tenkinimu". Jo žodžiais tariant, blogai, kai tik ką baigę Kunigų Seminariją kunigai ima aktyviai reikštis antitarybinėje veikloje (t.y. kovoti už tikinčiųjų teises, sąžiningai atlikti savo kaip kunigo pareigas).

Po paskaitos klierikai pateikė įgaliotiniui visą eilę klausimų. Klierikas V. Sabaliauskas pasiteiravo, kodėl tikintis jaunimas negali net privačiai namuose būreliais susirinkti ir aptarti jiems rūpimus religijos klausimus, kodėl tokio pobūdžio susirinkimo dalyviams neretai tenka turėti reikalų su saugumo darbuotojais, pabrėžė, kad panašūs atvejai nėra pavieniai, tad kaip juos suderinti su P. Anilionio išofišuota tarybine sąžinės laisve? Įgaliotinis bandė aiškinti, kad, jeigu jau įsikiša saugumas, vadinasi, religija ten tebuvo prisidengta, o saugumas įžvelgia, jog tokiuose susirinkimuose būna kokios nors neleistinos veiklos.

V. Aukštakalnio klausimas, kodėl RRT įstaiga kišasi į vyskupams priklausančią teisę skirti kunigus į parapijas ir kodėl klie-

(nukelta į 2 psl.)

Apreiškimo parapijos jubiliejiniame bankete Kultūros Židinyje prie garbės stalo sėdi iš k. vysk. Paulius Baltakis, OFM, klebonas Jonas Pakalniškis, šventęs savo kunigystės 50 metų jubiliejų. Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Nuotr. Vytauto Maželio

ATSIKURIA LIETUVOS SKAUTŲ SĄJUNGA

Lietuvos skautų sąjunga (LSS) atsikūrė balandžio 29 Vilniuje, praneša Lietuvių Informacijos Centras. Suvažiavime dalyvavo 106 delegatai, iš jų 59 skautavę nepriklausomybės laikais.

Išeivijos skautų seserijos vyriausia skautininkė Stefa Gedgaudienė ir *Skautų Aido* redaktorius kunigas Antanas Saulaitis pasveikino suvažiavimo delegatus ir svečius. Suvažiavime dalyvavo pirmijos pirmininko pavaduotoja Kerelienė. Skautus taipogi sveikino jaunimo organizacijos, jų tarpe komjaunimas.

Skautai pasisakė už organizacijų įvairovę. Pabrėžė, kad skautai yra ne politinė organizacija, bet kad prisidės prie visuomeninio judėjimo gyvybiškuose tautos reikaluose. Kunigas Sigitas Tamkevičius paaiškino, kodėl skautams reikalinga ištikimybė Dievui.

LSS atkūrimo vyriausiojo štabo nariai Feliksas Šakalys, Ričardas Malkavičius, Rimantas Ulevičius supažindino delegatus su sąjungos statutu, kuris sudarytas pagal Kauno 1926 metų ir Chicagos 1981 metų statutus. Delegatai svarstė projektą papunkčiui ir priėmė su mažomis pataisomis.

Kitą rytą vyko rinkimai į įvairius LSS organus. Skautų taryba: Albinas Puidokas (Vilniaus kraštas), Lukrecija Malkavičienė (Kauno kraštas), Artūras Vyšnevskis (Žemaitija), Pijus Ambrazaitis (Mažoji Lietuva), Sigitas Arnauskas (Dzūkija-Suvalkija), Alvydas Ulys (Aukštaitija). Brolijos vyriausiu skautininku išrinktas Rimantas Ulevičius (Klaipėda), vyr. skautininko pavaduotojas Laimonas Daujotas (Vilnius). Seserijos vyriausia skautininke išrinkta Alina Dvarickienė (Vilnius), vyr. skautininkės pavaduotoja Monika Girčytė (Vilnius). Taip pat išrinktas garbės teismas, kontrolės komisija ir garbės gynėjas.

(LIC)

Amerikos valstybių organizacijos užs. reik. ministeriai savo konferencijoj priėmė rezoliuciją, smerkiančią Panamos diktatorių gen. Manuel Antonio Noriega už savo galios piktnaudojimą ir reikalaujančią krašto valdžią perleisti demokratiškai išrinktai vyriausybei.

Lenkijos parlamentas priėmė tris įstatymus, suteikiančius teisę tikėti ir formaliai įteisinančią katalikų Bažnyčią ir tuo būdu užbaigė keturis dešimtmečius vestą karą prieš religiją.

Buv. KGB viršininkas Vladimir Semičastny atskleidė, kad Chruščiovo pašalinimo iniciatoriais buvo Leonid Brežnevas ir Nikolai Podgorny.

PARYŽIAUS KONFERENCIJA– "SOVIETŲ BLOKO DEMOKRATINĖ ALTERNATYVA"

VYTAUTAS SKUODIS

Mūsų išeivijos spaudoje buve skelbta apie konferenciją Paryžiuje, kurią rengia tautinių-demokratinių judėjimų, vykstančių Sovietų Sąjungos pavergtose tautose, atstovai. Toji konferencija, pavadinta "Sovietų bloko demokratinė alternatyva", Paryžiuje įvyko š. m. gegužės 9-10.

1. **Konferencijos pagrindas.** Sovietų Sąjungoje vykstančių tautinių-demokratinių judėjimų vadų pasitarimuose buvo iškelta idėja, kad užsienyje būtų sukurta institucija, kuri atstovautų visų tautinių-demokratinių judėjimų interesus. Ši mintis aiškiausiai buvo išsakyta š. m. sausio 29 Vilniuje įvykusioje tų judėjimų bendroje konferencijoje, kurios metu buvo įkurtas Koordinacinis komitetas, paskelbta eilė dokumentų, jų tarpe — Sovietų Sąjungos pavergtų tautų laisvės chartija.

Vilniaus konferencijoje ir jos priimtuose dokumentuose Lietuva atstovavo asmenys iš Lietuvos Laisvės Lygos, Lietuvos Helsinkio Grupės, Lietuvos Demokratų partijos, Lietuvos Tautinės Jaunimo Sąjungos ir Lietuvos Politinių Kalinių Gelbėjimo Komiteto.

2. **Konferencijos parengiamieji darbai ir organizacijos įkūrimas.** Gavus tokį įpareigojimą New Yorke įsisteigė iniciatyvinė grupė, kurią sudarė buve politiniai kaliniai. Jie išrinko organizacinį komitetą, kad dar šių metų pavasarį surengtų konferenciją, kuri pasaulio visuomenei pristatytų naują organizaciją. Jos tikslas — remti visus stautinius-demokratinius judėjimus, kurie vyksta Sovietų Sąjungoje. Tokią konferenciją surengti ir ją pravesti sutiko padėti organizacijos: the American Foundation for Resistance International, The Center for Democracy in thd USSR ir Le Amis de Glasnost.

Prieš konferencijos pradžią Paryžiuje tris dienas vyko uždari posėdžiai. Jų metų buvo aptarti kuriamos organizacijos tikslai, jos veikimo principai ir metodai, taip pat kiti organizaciniai klausimai. Ypatingai daug laiko pareikalavo darbas, susijęs su Deklaracijos projekto peržiūrėjimu ir jo galutiniu suredagavimu. Ši deklaracija sudarė kuriamos organizacijos pagrindą.

Įkurtoji organizacija vadinasi "Koordinaciniu centru nacionaliniams-demokratiniams judėjimams Sovietų imperijoje remti". To centro vardas — "Demokratija ir Nepriklausomybė". Jis bus Paryžiuje. Šios organizacijos prezidentu buvo išrinktas vienas žymiausių Armenijos laisvės kovotojų Paruiras Airikiana. Jis 40 metų amžiaus, tačiau 22 savo gyvenimo metus praleido sovietiniuose kalėjimuose, lageriuose ir tremtyje. Ir vakaruose atsidūrė ne savo noru, o buvo prievarta išgabentas į Etiopijos dykumas, iš kur tik prieš 8 mėsius atkeliavo į Californiją. Dabar jam teks persikelti į Paryžių.

Sudėtingos ir kitų tos organizacijos narių biografijos. Iš 22 narių 18 politiniais motyvais buvo nuteisti 38 kartus. Bendras

(nukelta į 3 psl.)

DEMOKRATAI JUDA

Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos ir Estijos Krikščionių sąjungos sveikinimas Krikščionių Demokratų vidurio Europos suvažiavimui Vienoje.

Sveikiname Jūsų garbingą suvažiavimą pareikšdami ne tik linkėjimus, bet ir viltį, kad sekančiame suvažiavime mes būsime su Jumis kartu ne vien tik savo mintimis, bet ir galėsime kartu dalyvauti.

Molotovo-Ribbentropo prieš 50 m. sudarytas paktas su slaptais protokolais yra skaudžiausias ne vien ano meto palikimas Suomijai, Estijai, Latvijai, Lietuvai, Lenkijai, Rumunijai, bet jo pasekmės ir pasauliui padaryta gėda tebeegzistuoja ir šiandien.

Mes siekiame ne tik jo moralinio pasmerkimo, bet ir jo likvidavimo ir sovietų militarinių jėgų atitraukimo iš Pabaltijo valstybių atstatant Pabaltijo valstybingumą.

Todėl kreipiamės į Jus, o per Jus ir į viso pasaulio dorybės ir teisingsgumo sąžinę padėti mums atstatyti mūsų valstybes. Tegul bus leista mums kreiptis į Jus dėl visokeriopos pagalbos ir ryšių palaikymo.

Sėkmės Jums,

1989 m. gegužės 18 d., Vilnius

Pasirašė—

Estų Krikščionių Sąjunga: Tiit Alte, Elar Halaste, Kalla Linde, Jam Mars, Epp Saar.

Lietuvių Krikščionių Demokratų Partija: Egidijus Bulota, Jonas Čekuolis, Vidas Dorinskas, Sigitas Luneckas, Alfredas Macijauskas, Edmundas Paulionis, Viktoras Petkus.

(Elta)

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— **Lietusos agronomų sąjunga**, veikusi 1921 - 1940, atkurta Kaune balandžio 8. Prisiminti agronomai kūrėjai, paminėti agronomai tremtiniai ir emigrantai. Jau susiorganizavo sąjungos 48 skyriai. Išrinktai tarybai vadovaus prof. Petras Bėčius, Žemės Ūkio akademijos prorektorius.

— **Lietuvos Demokratų Partija** balandžio 23 Vilniuje suorganizavo gedulo eiseną. Eisenos tikslas buvo pagerbti Gruzijos įvykių aukas ir išreikšti solidarumą Gruzijos tautai jos tragedijoje. Eisena prasidėjo Tarybų aikštėje nuo LTSR Aukščiausios tarybos rūmų. Padėtos gėlės prie Šv. Kazimiero koplyčios Vilniaus arkikatedros šone. Katedroje 8 val. vak. buvo aukojamos mišios už žuvusius.

— **Lietuvoje** buvo atliktas eilinis gyventojų surašymas. Pagal pirmuosius duomenis Lietuvoje 1989 sausio 12 gyveno 3 milijonai 690 tūkstančių žmonių ir per paskutinius 10 metų padidėjo 292 tūkstančiais, arba 8,6%. Iš visų gyventojų miestuose gyvena 2,509 mil., o kaimuose 1,181 mil. asmenų.

— **Lietuvoje** po 14 metų gyvenimo užsienyje lankėsi režisierius Jonas Jurašas. Kaune šešišimtojo Sajos "Šventežerio" spektaklio metu teatras pasveikino jį nuleisdamas į sceną Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslą, kuris buvo iškupiuruotas iš paskutiniojo režisieriaus statyto spektaklio — J. Grušo *Barboros Radvilaitės*, kai jis tada buvo teatro režisieriumi.

— **Vilniaus Pedagoginio instituto** rektoriumi 76,3% balsų dauguma išrinktas ekonomistas Saulius Razma. Jis šiame institute dirbo iki 1972 m. ir dėstė politinę ekonomiją, bet už atviras savo pažiūras buvo priverstas išeiti iš darbo ir pašalintas iš partijos. Komunisto bilietas jam buvo sugrąžintas po XXVII partijos suvažiavimo.

— **Kaišiadorių** hidroakumuliacinė elektrinė bus statoma ir toliau, nežiūrint gyventojų pasipriešinimo. Daugelio gamtosaugos specialistų nuomone, neigiamo poveikio gamtai vis tiek nebus išvengta, nors projektas moderuotas. Žala florai, faunai bei vandens kokybei bus žymiai didesnė, negu numatyta senajame projekte.

— **Lietuvos inžinierių draugiją**, kuri veikė iki 1940 rugpjūčio, norima vėl atkurti. Organizuojasi patys inžinieriai. Atsteigiamasis suvažiavimas įvyks Kaune spalio 14. Pradėtas leisti leidinys *Inžinerinė mintis*.

— "**Atbudimas**", Antano Škėmos sukurtas vaidinimas, pastatytas Vilniaus akademinio dramos teatro vasario 16. Režisuoja Vaitkus, kompozitorius Bartulis, vaidina Večerskis, Janušauskaitė, Kisielius ir Zigmantavičius. Anksčiau kitas A. Škėmos veikalas *Žvakidė*, režisuojant Padegimui, buvo pastatytas Šiauliuose.

— **Kaune** įvyko mokslinė konferencija, kurios tema buvo "Tautinė aukštosios mokyklos koncepcija ir Kauno universitetas", kurią suorganizavo Lietuvos kultūros fondo klubas "Aukuras", padedamas Lietuvos Mokslų Akademijos ir Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio. Per tris dienas buvo aptarti Kauno Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimo klausimai. Konferencijoje dalyvavo 270 mokslininkų. Tarp jų — 20 lietuvių profesorių iš JAV, Kanados, VFR, Švedijos ir Lenkijos universitetų. Balandžio 28 darbą baigiant, priimtas Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimo aktas.

— **Motinos garbei** Vilniuje Šv. Jono bažnyčioje įvyko retas koncertas, kurį atliko Lietuvos valstybinis jaunimo simfoninis orkestras, konservatorijos mišrus choras ir solistai — sopranas S. Trimakaitė, tenoras G. Vyšniauskas ir baritonas V. Juozapaitis. Dirigavo R. Rinkevičius. Buvo atliktas Schuberto *Stabat Mater* kūrinys.

— "**Žaliosios plunksnos**" klubas susikūrė Lietuvoje, prie kurio priklauso rašytojai-ekologai. Jų uždavinys — skleisti informacijas ir švietimą gamtos apsaugojimo klausimais.

— **Vertėjų dienos** įvyko sausio mėn. Šilutėje, kur dalyvavo poetai-vertėjai; tarpe jų A. Bernotas, S. Geda, M. Kontrimaitė, A. Gailius ir kiti. Įvyko ir literatūros meno vakarai. Premiją už vertimus į lietuvių kalbą laimėjo šiemet poetas J. Strielkūnas.

— 1988 m. dramos premija paskirta rašytojui J. Glinskiui už trijų dalių anti-utopinę dramą *Nelabųjų raisto repeticija*.

Savaitės įvykiai

Kinijos komunistų partijos gen. sekretorius Zhao Ziyang, linkęs tartis su demonstruojančiais studentais, buvo priverstas atsistatydinti ir viršun iškilo griežtos politikos šalininkas min. pirmininkas Li Peng, bet jo įsakymų demonstracijas išsklaidyti kariuomenė vengė vykdyti.

Vengrija nutraukė savo dalyvavimą su Čekoslovakija bendrai sutartam plane pastatydinti hidroelektrinę stotį ant Dunojaus. Čekoslovakija žada reikalauti, kad Vengrija padengtų dėl to susidariusius nuostolius.

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas, lankydamasis Kinijoj, susitarė panaikinti bendram pasieny buvusią įtampą ir sumažinti abiejų pusių karines pajėgas iki kaimynam tinkamo lygio.

Prancūzijos prezidentas Francois Mitterand remia JAV nusistatymą dėl trumpų nuotolių branduolinių ginklų patobulinimo Europoj.

Tūkstančiai gruzinų gegužės 19 eisena pagerbė balandžio 9 d. demonstracijos aukas Tbilisi mieste.

Italijos min. pirmininkas Ciriaco De Mita, negalėdamas sutarti su koalicinėm partijom, atsistatydino.

Afganistano prezidentas Najibullah paskyrė trijų asmenų komisiją tartis su partizanų vadais karui užbaigti.

Pagal gandus Kinijos vyriausybė dėl demonstracijų išplitimo ir į kitus miestus gali būti priversta pasitraukti.

Nato valstybių galvų konferencija susirinko organizacijos 40 m. sukakti paminėti ir susidūrė su nesutariamais dėl derybų su Sov. S-ga branduolinių taktinių ginklų reikalais.

Bulgarijos turkų gyvenamos srities Razgrad mieste kilo demonstracijos dėl didesnių teisių turkų etninei mažumai. Jom išsklaidyti buvo panaudota kariuomenė. Esą užmuštų ir sužeistų, o 200 buvo areštuoti.

LIETUVOS IR ESTIJOS KONSULUS PRISIMINĖ NEW YORKO SPAUDA

Ryšium kaip Pabaltijo valstybės kreipėsi į Jungtines Tautas, kad jos padėtų išsilaisvinti iš sovietinės okupacijos, New Yorke leidžiamas *New York Post* gegužės 21, sekmadieninėje laidoje, paskyrė visą puslapį New Yorke reziduojantiems Lietuvos ir Estijos gen. konsulams. Žurnalistas Michael H. Hodges aplankė abu konsulatus ir parašė šiltą, lietuviškus reikalus prijaučiantį straipsnį. Dienraščio fotografas padarė abiejų gen. konsulų nuotraukas. Čia pakartojame Lietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio nuotrauką.

Pradžioje aprašo, kaip atrodo dabar tie konsulatai, pamini ir tai, kad jie atstovauja dar nepriklausomom savo valstybėm, kurios buvo užgrobtos prieš 50 metų.

Autorius mini, kad konsulatai atrodo kukliai, bet jie trokšta išlikti, o ne prabangoje gyventi.

Cituojamas Lietuvos gen. konsulo pasisakymas apie dabartinį padėtį. Anksčiau okupuoti kraštai gyveno tamsiame kalėjime, pasmerkti mirti. Galėjo sušaudyti šiandien arba rytoj. Dabar šiek tiek prasivėrė langai, dabar ir kalėjime būnant yra lengviau ir gražiau.

Prisimenamas ir šių konsulatų išlaikymas, kad Lietuva dar turi savo diplomatinius postus bent keliose valstybėse, o Estija turi tik šį konsulatą. Estų esą Amerikoje apie 75,000, daugiausia Chicagoje. Konsulas Ernst Jaakson palaiko ryšius su jų draugijom, informuoja amerikiečius, kas dedasi krašte. Lietuvos gen. konsulas pamini ir tokį faktą, kad konsulatas dar ir dabar išduoda lietuviškus pasus. Jų savo darbe esąs išdavęs apie 200.

Bendrai aprašymas yra šiltas ir draugiškas. Baigiama Aniceto Simučio papasakotu anekdotu, kurį iš Lietuvos atvežė vysk. P. Baltakis, OFM, kai jis ten lankėsi.

Anekdote sakoma taip, kad Lietuvoje žmonės esą padalinti į dvi grupes, į optimistus ir pesimistus. Optimistai sako, kad rusai mus veš į Sibirą, gi pesimistai tvirtina: "Ne, mum reikės eiti pėščiom".

Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Tokią nuotrauką įsidėjo New York Post.

Iš LK Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

rikai verbuojami dirbti saugumo agentais, įgaliotinį išvedė iš pusiausvyros. Susierzinęs jis ėmė koneveikti "kunigus ekstremistus", pareiškė, kad į kunigų skirstymus kišasi tik todėl, kad negali pakęsti kuomet ekstremistai diktuoja vyskupams. Klierikų verbavimo faktą iš viso paneigė, sakydamas, jog KGB darbuotojai savo pokalbiuose siekia tik susipažinti su klierikais bei jų pasaulėžiūra, o ne užverbuoti. Be to, jo nuomone, valdžia privalo žinoti, kokių nusiteikimų laikosi asmuo, besiruošiąs stoti į Seminariją. Ji turi žinoti ar tas asmuo tinkamas būti kunigu ar ne. V. Aukštakalnis pabrėžtinai pareiškė ir savo asmeniniu pavyzdžiu perėmė, jog, saugumas konkrečiai reikalauja pasirašyti sutikimą bendradarbiauti, perduodant žinias iš Kunigų Seminarijos vidaus gyvenimo. Priežingu atveju, jam grąsino, kad nepriims į Seminariją. Neturėdamas kuo atremti klieriko teiginio, įgaliotinis paprašė nepainioti jo su saugumu bei saugumiečiais, o saugumas, jo įstikinimu, turi savo įstatymus ir žino, ką daro.

Į pokalbį įsiterpė klierikas Miroslavas Balcevičius: man nerūpi nei Lietuvos Nepriklausomybės tema, kurios domėjimusi jūs kaltinate mus, nei politika. Aš siekiu vieno — kunigystės. Esu lenkų tautybės, tačiau jau 5 metai kaip saugumas neduoda man ramybės. Verbavo dar prieš Seminariją, o ir dabar atostogų metu nuo manęs neatstoja. Žada įvairiopą paramą pagalbą, karjerą. Noriu paklausti, kodėl saugumas, kurso tautinę neapykantą, ragina mane stoti į Lietuvoje bandomą kurti Lenkų tautine Bažnyčią?!

Įgaliotinis į klausimą atsakyti neįstengė. Iš keblios padėties jį išgelbėjo klierikai, duodami konkretų pasiūlymą: Jūs draugas įgaliotini, grįžęs į Vilnių, perduokite saugumo organams, kad jie tokiais savo veiksmais nekompromituotų TSRS Konstitucijos bei jūsų gražių pasakojimų apie sąžinės laisve mūsų socialistinėje visuomenėje.

Įgaliotinis P. Anilionis pareiškė, kad paskaita baigiama, o į klierikams rūpimus klausimus pasistengs atsakyti sekantį kartą.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, finansų patarėjas , dirba su Shearson Lehman Hutton, 14 Wall St., 9th Fl., New York, N.Y., 10005. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, Govt. Bills, fondus, commodities, auksą, sidabrą, gyvybės apdraudimą, annuities, atidaryti IRA planus ir banko certifikatus. Suinteretuoti skambinkite 212 306 - 0683 arba 800 221 - 5734.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK – NEW JERSEY – Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK 106.9 FM.Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 -229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT – "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Pirmad. 6 - 7 val. vak. iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telef. 508 586-7209.

LITHUANIAN COOKERY
in English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastikiniu aplanku. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI UKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150
TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year $20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Laisvės jėga ir geležiniai dantys

Sovietų Sąjungoje vykstą pasikeitimai yra viso pasaulio sekami su dideliu dėmesiu. Per daugelį metų vykdytas nežmoniškas komunistų teroras naujumų nebesukeldavo, todėl ir laisvoji Vakarų spauda buvo pradėjusi nuobodžiauti. Prieš ketverius metus į valdžią atėjęs Gorbačiovas atnešė viltį prislėgtam ir iškankintam Rytų pasauliui, įvesdamas perestroiką ir paskelbdamas glasnost. Atvirumas pasidarė priešingybe iki šiol vestai sovietų politikai. Kodėl šita permaina pradėta, dar nežinia. Tenka spėti, kad geležinė uždanga jau nebegalėjo ilgiau atlaikyti Vakarų laisvės jėgos, pasidarė per daug juokinga slėpti nuo savo žmonių tiesą apie Vakarus. Tai buvo padaryta ir iš desperacijos, kai sovietų rojuje pritrūko duonos ir imperija atsidūrė prieš realią ekonominę krizę.

Gromyko, 1985 kovo mėnesį pristatydamas centriniam politbiurui Gorbačiovą, pareiškė: "Draugai, tas vyras turi malonią šypseną, tačiau jis turi geležinius dantis". Vakarai jo šypseną priėmė, ypač kai jis palengvino žmogaus teisių suvaržymus, paleido dalį politinių kalinių, atitraukė iš Afganistano kariuomenę. Tuo pačiu metu, kai vakarai garsiai linksniavo jo vardą, Gorbačiovas patylomis apkarpė karo biudžetą, net išdrįso reabilituoti Stalino nuskriaustuosius, pažadėjo pakeisti teisinę sistemą. Pasinaudodamos patogiu momentu ir pasiremdamos paskelbtuoju glosnost šūkiu, daugelis sovietų respublikų atbudo ir pradėjo reikalauti bent dalinų autonomijų. Vėliausiai okupuotos Pabaltijo valstybės dar nebuvo giliau užmigdytos sovietiniam rojuje; jos pirmiausiai pradėjo šauktis laisvės ir garsiai skelbti patirtas stalinistines skriaudas. Net ir tie, kurie anksčiau buvo prisitaikę ir pasakę daugybę kalbų, liaupsinančių komunistinius "laimėjimus", dabar stojo į pirmąsias demonstrantų eiles, pasirašinėjo peticijas.

Paskubomis susiorganizavo Sąjūdis, pusiau iš pogrindžio išlindo Lyga. Spontaniškai suorganizuoti keletos šimtų tūkstančių susirinkimai Vingio parke, prie Vilniaus katedros, Kauno Karo muziejaus sodelyje, stebino mus išeivijoje, stebino ir visą pasaulį. Sveikiname tokias sėkmingas išsilaisvinimo pastangas, džiaugiamės tokia efektinga laisvės jėgos demonstracija, remiame šias laisvėjimo pastangas moraliai ir materialiai. Tiesa, kartais sunku mums suprasti jų ėjimus ir net žodžius, sunarpliotus ilgų vergijos metų pančiais. Per anksti neapkaltinkime jų už neva daromas klaidas. Juk jie skundžiasi neturį patyrimo valstybingumo kelyje, stoka inteligentijos, diplomatų, tarptautinės teisės žinovų. O išeivijos spaudoje pasigirsta balsų su rezervuotais perspėjimais dėl per didelio entuziazmo reiškimo, nes laisvės šokėjai dar esą komunistiniame sode.

Velykų dienos rinkimai vėl davė papildomų vilčių, kad įsisiūbavusi laisvės trokštanti minia bus sunkiai sulaikoma, kad tiek daug metų melu maitintieji jau nebeturi daugiau baimės rizikuoti nei kalėjimu, nei kartuvėmis. Tik klausimas, ką praktiškai išrinktieji liaudies deputatai net ir šiomis palengvintomis sąlygomis galės padaryti, kai partijos rankose tebėra policija, net kariuomenė? Ir kaip su tais Gromyko pristatytais geležiniais dantimis?

Kaltinome, kad okupuotos Lietuvos deputatai praeitą ru-

(nukelta į 4 psl.)

(atkelta iš 1 psl.)

laikas, kurį jie praleido sovietiniuose kalėjimuose, lageriuose, kalėjimo tipo psichiatrinėse ligoninėse ir tremtyje sudaro 176 metus. Visų 22-jų narių amžiaus vidurkis — 40 metų. Gyvena jie Amerikoje, Anglijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje, Švedijoje, Izraelyje.

Šiuo metu į organizaciją įeina Estijos, Latvijos, Lietuvos, Ukrainos, Armenijos, Gruzijos, Rusijos, Krymo totorių ir žydų atstovai. Šioje organizacijoje rusai ir žydai sudaro mažumą. Jie be jokių išlygų pasisakė už Pabaltijo kraštų atsiskyrimą ir palaiko kitų sovietų pavergtų tautų laisvės ir nepriklausomybės siekius. Jie daug vertingų pasiūlymų davė paruošiant organizacijos deklaraciją.

3. **Konferencijos "Sovietų bloko demokratinė alternatyva" pirmoji diena (gegužės 9).** Konferencija įvyko Paryžiaus miesto centro "La Maison de la chimie" erdvioje salėje. Salės gale, prie prezidiumo stalo kabojo didžiulis Sovietų Sąjungos pajungtų tautų spalvingas žemėlapis su užrašu prancūzų, anglų ir rusų kalbomis "Demokratinė alternatyva". Abiejuose salės kampuose, arti žemėlapio stovėjo išrikiuotos sovietų pavergtų tautų tautinės vėliavos. Žemėlapyje tie kraštai buvo taip pavaizduoti, tartum jie jau dabar yra atsiskyrę nuo Sovietų Sąjungos įtakos.

Konferenciją trumpa, tačiau turininga kalba atidarė Vladimiras Bukovskis. Jis pažymėjo tuos kontrastus lyginant tai, kas dabar Sovietų Sąjungoje vyksta su tuo, kokia buvo padėtis vos prieš keletą metų. Jis prisiminė jauną lietuvį lageryje, kuris buvo nuteistas už tai, kad buvo iškėlęs lietuvių tautinę vėliavą. V. Bukovskis pabrėžė š. m. sausio mėnesį Vilniuje įvykusios tautinių-demokratinių judėjimų lyderių konferencijos reikšmę, pažymėdamas, jog postalinėje epochoje tokio pobūdžio konferencija buvo pirmoji. Toji konferencija davė pagrindą įkurti naują organizaciją, kurios pirmuoju viešu pasireiškimu yra ši konferencija. Po to jis pristatė tos organizacijos prezidentą Paruirą Airikianą.

Paruiras Airikianas po trumpos įžangos pristatęs visus organizacijos narius, paskelbė įkurtos organizacijos deklaraciją, kurios tekstai prancūzų, anglų ir rusų kalbomis buvo iš anksto išdalinti žurnalistams.

Pirmąsias apžvalginio pobūdžio kalbas pasakė specialiai į šią konferenciją atvykę Amerikos atstovas prie Jungtinių Tautų žmogaus teisių srityje A. Valladares ir buvusi Amerikos ambasadorė Jungtinėse Tautose Jeanne J. Kirkpatrick. Jie abu dalyvavo visuose konferencijos posėdžiuose.

A. Valladares pabrėžė, jog jis gerai supranta įkurtosios organizacijos ir šios konferencijos reikšmę, nes pats praleido 22 metus Kubos kalėjimuose. Jis pasakė, jog dės visas pastangas, kad Maskvoje neįvyktų numatytoji konferencija žmogaus teisių klausimais.

Jeanne J. Kirkpatrick savo kalboje pažymėjo, jog Sovietų Sąjungos pavergtos tautos jau parodė tokią jėgą, kad Maskva nebegali jų sutramdyti nei įstatymais nei jėga. Sovietų totalitarinis režimas pergyvena gilią krizę. Gorbačiovas nori skaityti, kad Pabaltijo kraštai labai integraliai yra susiję su Sovietų Sąjunga ir nenori prisiminti, kad tuos Pabaltijo kraštus kontroliuoja tiktai jėga. Gorbačiovas dabar susidūrė su ta pačia problema, su kuria kadaise buvo susidūręs Leninas: duoti pavergtoms tautoms laisvę ar griebtis jėgos ir teroro? Atrodo, jog Gorbačiovas yra jėgos šalininkas. Juk jam priklauso idėja sukurti vieningą Europą nuo Uralo iki Atlanto vandenyno. Iš Sovietų Sąjungos galima laukti tiktai dar daugiau prievartos ir apgaulės. Visa įdomi ir turininga Jeanne J. Kirkpatrick kalba buvo skirta sovietinio totalitarinio imperializmo analizei.

Toliau sekė trumpi kondensuoti estų, latvių, lietuvių, ukrainiečių, Krymo totorių, gruzinų ir kitų pranešimai. Visi jie išsakė savo tautų patirtas nuoskaudas ir supažindino su dabartine jų padėtimi ir problemomis.

Antrame tos dienos posėdyje apie nepriklausomą spaudą kalbėjo Aleksandras Ginzburgas, apie dabartinę neoficialią spaudą pranešimą padarė Sarma Gintere. Ji savo kalboje nurodė, jog Lietuvoje dabar išleidžiama apie 150 periodinių ir valdžios nesukontroliuojamų leidinių. Pažymėjo ir *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos* vaidmenį dabartinių tautinių-demokratinių judėjimų Lietuvoje išsivystyme.

Vladimiras Maksimovas kalbėjo apie kultūrines asociacijas ir jų vaidmenį literatūroje. Heiki Ahonon — apie politines partijas. Eduardas Kuznecovas — apie gorbačiovinį teisėtumą, Nadia Svitlična — ekologinėmis temomis.

4. **Konferencijos antroji diena (gegužės 10).** Įvyko trys posėdžiai. Jų metu organizacijos "Demokratija ir Nepriklausomybė" nariai Eduardas Gudava kalbėjo apie Vakarų požiūrį į tautinius judėjimus, vykstančius Sovietų Sąjungoje. Mikola Rudenko savo kalboje lietė sovietinės ekonomikos imperinius aspektus. Petro Ruban nagrinėjo klausimus, susijusius su kooperatyvais ir privačios gamybos perspektyvomis. Juri Jarim-Agajev supažindino su darbininkų judėjimais ir laisvomis profesinėmis sąjungomis.

Pasisakė ir svečiai, užsienio kraštų atstovai, Sovietų Sąjungoje vykstančių reiškinių analizės specialistai.

Martin Colman kalbėjo apie Rytų-Vakarų prekybos finansinius ir bankų ryšius, Amiral Lacosta — saugumo ir nusiginklavimo klausimais, Paul Anastasi — apie dezinformaciją "glosnost" epochoje, Lubo Sire apie monopolijas, užsienio prekyba su sovietais ir finansinę apyvartą.

Paskutinysis posėdis buvo daugiau diskusinio pobūdžio. Kalbėjo Lenkijos "Solidarnost" atstovai Zbigniew Romaszewski, Maciej Zalewski, abu specialiai atvykę iš Lenkijos ir vienas judėjimo Vengrijoje lyderių Gaspar Miklos Tamas, į šią konferencija atvykęs iš Vengrijos.

Z. Romaszewski pabrėžė, jog Lenkijos pavyzdys rodo, kad galima daug pasiekti, naudojant atkaklias ir pastovias spaudimo priemones. Lenkijos situacija parodo, jog joje gyvenimą apsprendžia ne įstatymai, o politika.

(nukelta į 4 psl.)

PARYŽIAUS KONFERENCIJA– "SOVIETŲ BLOKO DEMOKRATINĖ ALTERNATYVA"

Balys Gajausas Kultūros Zidinyje gegužės 19 kalbasi su publika. Nuotr. V. Maželio

Metas I. Nausis 1889 m. Num. 1.

VARPAS

literatūros, politikos ir mokslo menesinis laikraštis.

100 METŲ SUKAKTIS

18

KELKITE! KELKITE!

PAULIUS JURKUS

Prie socialinių eilėraščių priklauso "Artojo skundas". Įdomu, kad V. Kudirka, išskaičiavęs artojo vargus, problemą sprendžia ne revoliucijos ar luomų neapykantos kurstymu, bet mokslu, švietimu. Mokslas parodys, kad visi žmonės yra lygūs, kad visuose juose lygiai Kristus gyvena.

Asmeninio pobūdžio tėra vienas V. Kudirkos sonetas "Valerijai", skirtas savo rūpestingai globėjai, išreiškiąs nuoširdžią padėką. Meilės daina yra "Karvelėli mėlynasai" (1899), apie kurią jau esame kalbėję anksčiau. Dainų stiliui priklauso ir "Kregždutė" (1888), kur poetas savo vienišume guodžiasi judriai kregždutei, kuri lipdosi lizdą ir nuolat gražiai čiulba.

Iš smulkesnių lyrinių vertimų minėtini A. Mickevičiaus "Nemunui" ir "Vilijai".

Sekdamas I. Krylovu, V. Kudirka yra parašęs 10 pasakėčių. Iš jų pačios žinomiausios, mokyklų skaitymo knygose nuolat kartojamos, yra: "Vilkas ir ėriukas", "Kiaulė po ąžuolu", "Vilkas ir lapė", "Gegė ir gaidys", "Lapė ir asilas", "Vilkas ir katinas".

Kudirkos eiliavimas yra gana sklandus. Pradžioje eiliavo siliabiniu eiliavimu, kaip daroma lenkų literatūroje, tuojau perėjo į toninę eilėdarą, kuria yra pagrįsta visa Maironio kūryba. Jis griežtai laikėsi natūralių žodžių kirčių. Gausiai naudojo gamtinius palyginimus, sušukimus, kreipinius, antitezę. Stiliuje labai ryšku retoriškumas ir minties persvara prieš emociją.

V. Kudirkos eilėraščiai yra turtingi savo idėjomis, savo forma daug tobulesni už daugelio to meto poetų eilėraščių.

V. Kudirkos vertimai

Kudirka daug laiko ir daug dėmesio skyrė vertimam. Ir kodėl? Vertimais jis norėjo lietuvius supažindinti su kitų tautų gera literatūra ir tuo pačiu lietuvius praturtinti, pagilinti jų patriotizmą. Ir vertimuose jis skleidė tas pačias idėjas — tautos vienybę, tautos patriotizmą. Neapsiėjo ir be romantinės lenkų rašytojų kūrybos.

Iš A. Mickevičiaus kūrybos jis išvertė "Tvardauskas", ištrauką iš "Konrado Valenrodo" (Vaidilos pasaka).

Ypač vertingas ir aktualus tais laikais buvo A. Mickevičiaus "Velinių" III dalies (politinės) išvertimas į lietuvių kalbą. Veikalo turinys nukreiptas prieš okupantus rusus. Veikalo įdėja — kova dėl tautos laisvės, asmens reikalų aukojimas tautai. "Vėlinių" III dalis pulsavo dabarties realia kova dėl tautos laisvės.

Taip pat iš lenkų kalbos išverte tris didelius dramos veikalus, kurie vaizdavo Lietuvos praeitį. Jie buvo: Juliaus Slovackio *Mindaugis — Lietuvos karalius*, A. Anyso — *Keistutis* ir Teklės Vroblevskienės *Nerimantas — didis Lietuvos kunigaikštis*.

Čia jau buvo *Aušros* romantikų idėjos — praeities garbinimas, kad toji praeitis veiktų dabartį, ugdytų tautinį susipratimą.

Dėl tų pačių patriotinių motyvų V. Kudirka išvertė ir du didelius Fr. Šilerio veikalus *Orleano Mergelė* ir *Vilius Tellis*. Tik dėl grynai meninės vertės išvertė Bairono *Kainą*.

Taip pat Kudirka yra išvertęs keletą ilgesnių lenkų realistų kūrinių: M. Radzevičiutės *Žemės dulkės*, Brolio (M. Šolkovskio) *Jurgis Durnelis* ir *Pieža*, M. Baluckio *Vaitiekus Smaigas*, A. Dagasinskio *Žvirbliai*.

Visi tie vertimai padaryti gyvenimo pabaigoje. Tik sudėk juos į krūvą, ir pamatysi, kiek jų daug. Reikėjo didelio jėgų įtempimo, kad juos užbaigtum. Bet V. Kudirka jautė, kad kitas niekas neišvers, taip lietuvių literatūros nepraturtins.

Šį motyvą liudija ir V. Kudirkos laiškas knygų leidėjui P. Mikolainiui: "Neseniai pasirodė vertimas Vil. Tell'o turkiškoje kalboje, tai apie tą faktą pasiskubino laikraščiai paskelbti pasauliui. Na, o pas mus... pas mus tokius veikalus laiko per nieką ir nenori spausdinti..., kad kartais pasaulis nepatirtų, esant kokiai ten lietuviškai literatūrai".

Visi V. Kudirkos versti draminiai veikalai parašyti eilėmis. Vertėjas taip pat vertė eilėmis. Išvertė puikiai. Dar ir dabar, kai lietuvių kalba yra padariusi didelę pažangą, jo vertimai paskaitomi. Pavyzdžiui, — štai ištrauka iš *Viliaus Tellio*:

Piemuo nuo kalno:

Sudiev, puikios pievos
Ir kloniai žali!
Piemuo turi trauktis—
Žiema netoli.

Trauksim į kalnus, žiemelę pajutę.
Grįšim išgirdę raibąją gegutę,
Kada kvietkelės kloniuos ims žydėti,
Kada upeliai linksmai ims sriuvėti.

Kai kur, ypač A. Mickevičiaus *Velinių III* dalį yra gana sunku paskaityti, nes ten panaudota daug lenkiškų terminų, kitų svetimybių, kurių dabar mes nebežinome. Anais laikais visa tai buvo gyva ir suprantama.

Literatūros kritika

Beveik pradininkas jis buvo ir lietuvių literatūros kritikoje. *Varpe* yra parašęs pluoštą recenzijų. Recenzavo neliteratūrinius veikalus ir taip pat literatūrinius.

Iš grožinės literatūros V. Kudirka yra vertinęs tik 4 grožinės literatūros knygas.

Apie A. Gužučio dramą *Ponas ir mužikai* rašė, kad dramoje nerandama dramatizmo, kovos jausmų. Veikėjai kalba viena kalba. Recenzentas reikalauja, kad veikėjai būtų psichologiški, kad jie kalbėtų pagal savo luomą, padėtį, kad autorius labiau pažintų realų gyvenimą.

Recenzudamas iš lenkų kalbos versta vieno veiksmo komediją *Žentas dėl parodos*, V. Kudirka reikalauja versti ne pažodžiui, o pagal kalbos dvasią.

A. Vienažinskio dainų rinkinėlį įvertina teigiamai. Trūkumų randa ten, kur autorius mėgina moralizuoti.

Varpe V. Kudirka yra paskelbęs ir literatūros teorijos bei poetikos pagrindus. Kitame straipsnyje jis iškelia satyros esmę, kad jį turi pajuokti žmonių ydas, o ne suniekinti pačius žmones. Kitu atveju pajuokia poetus, kurie viską nori rašyti eilėmis, nors neturi gabumų ir net nežino poetikos taisyklių.

Jam labai rūpėjo, kad lietuvių poezija būtų tobulesnė, sklandesnė, prasmingesnė. *Varpe* jis išspausdino ilgoką straipsnį "Tiesas eilėms rašyti". Straipsnyje aiškina elementarius eilėdaros dėsnius, ritmo ir rimo principus, analizuoja eilėdarų rūšis, plačiau sustodamas ties metriniu ir toniniu eiliavimu, duoda pavyzdžių. Aiškina ir tai, kuriai nuotaikai tinka kiekviena ritmo rūšis. Reikalauja iš rašytojo gero kalbos mokėjimo, pasisako prieš įsigalėjusį eilėraščiuose dirbtinį žodžių trumpinimą.

V. Kudirkos reikšmė lietuvių literatūrai yra gana didelė. Jau pati raštų apimtis yra didelis indėlis į mūsų literatūrą. Jo raštų idėjos stipriai veikė visą gyvenimą tuo pačiu ir literatūrą.

(Bus daugiau)

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, apžiūri kraštotyros muziejų įrengtą Kretingos pranciškonų vienuolyne. Iš k. kun. S. Jurčys, kun. E. Atkočiūnas, vyskupas Donatas Butkus, muziejaus tarnautojas.

PARYŽIAUS KONFERENCIJA– "SOVIETŲ BLOKO DEMOKRATINĖ ALTERNATYVA"

(atkelta iš 3 psl.)

G. M. Tamas kalbėjo, jog Vengrijoje socializmo šalininkų nėra. Jų nėra ir kompartijoje. Jeigu norima sukurti normalią visuomenę, reikia ją kurti palaipsniui ant nacionalinių šaknų, nuo kurių vengrų tauta buvo atkirsta jau prieš 40 metų. Jeigu Vengrijoje demokratinė liberalizacija veiks ir toliau, mes turėsime taikiai kalbėtis su sistema, kurios struktūra niekam nereikalinga. Mes nenorime komunistų represijų. Mes nenorime, kad jie liktų bedarbiais. Mes jų nepersekiosime, nes tikri demokratai yra prieš bet kokias represijas. Vengrijos kompartija prarado pagrindą. Vengrų tauta reikalauja, kad kompartijos veiklą kontroliuotų parlamentas.

Prieš baigiant konferenciją, kalbėjo Prancūzijos ministrų kabineto narys Alain Madelain. Savo kalboje jis pabrėžė, jog dabartinis detantas yra Amerikos prezidento Ronaldo Reagano veiklos pasekmė. Brežnevas, pasinaudodamas Vakarų silpnumu, buvo išplėtęs savo imperines—kolonijines tendencijas. Amerika todėl buvo priversta skirti milžiniškas lėšas ginkluotei. Sovietų Sąjunga nebeišlaikė tų ginklavimosi varžybų. Jos agresyvi politika ją privedė prie dabarties ekonominės, socialinės ir ideologinės krizės. Komunizmas prarado jėgą. Sovietų pralaimėjimas Afganistane parodė, jog jėga nėra visagalė. Tačiau Gorbačiovas neatsisakė idėjos Europą atskirti nuo Amerikos. Jis sumaniai moka išnaudoti pacifistines nuotaikas, ypač tas, kurios pasireiškia Vokietijoje. Tačiau Amerika ir Sovietų Sąjunga atsisakė šablonų ir pradėjo kalbėtis žmogiška kalba. Jų susitarimų dėka buvo pasiekta, kad dabar pašalinta daug regioninių konfliktų. Sovietai pagaliau suprato, kad ginklų kiekybė negali pakeisti jų kokybės. Prancūzijos ministras taip pat kalbėjo, jog Vakarai yra praradę dvasinę jėgą ir kad Sovietų Sąjungos pavergtų tautų kančios ir rytų dvasinė potencinė jėga gali labai daug duoti XXI-jo amžiaus Europai. Alain Madelain į ateitį žiūri optimistiškai.

Prieš uždarant konferenciją vėl kalbėjo įsteigtosios organizacijos "Demokratija ir Nepriklausomybė" prezidentas Paruiras Airikianas. Jis pažymėjo, jog ši konferencija padėjo sujungti mūsų pavergtas, tačiau kovojančias tautas su laisvąja demokratija, kad konferencija praėjo geriau, negu tikėjosi jos organizatoriai. Paruiras Airikianas tačiau pabrėžė, jog su šia konferencija pradėjusios gyvuoti organizacijos laukia nelengvi darbai. Ji rinks informaciją ir ją skleis per politines akcijas. Organizacija numato įsteigti tyrimų centrą ir leisti savo žurnalą. Organizacijos veikimo formalus pagrindas šiuo metu yra priimtoji, 22 parašais patvirtintoji ir paskelbtoji deklaracija. Konferencijos išvakarėse organizacija paruošė ir priėmė eilę rezoliucijų ir kitų dokumentų, kurie bus paskelbti spaudoje ir išsiuntinėti kompetetingiems asmenims bei organizacijoms. Išvardydamas tuos dokumentus jie pirmiausiai paminėjo reikalavimą, kad Sovietų Sąjunga ir Vokietija viešai paskelbtų slaptuosius Molotovo-Ribbentropo 1939 metų dokumentus ir pripažintų juos nebegaliojančiais.

5. **Mintys apmąstymams.** Ateitis parodys, kiek bus veiksminga organizacija "Demokratija ir Nepriklausomybė". Tur būt ir mūsų lietuviškoje visuomenėje bus visą žinančių skeptikų ir pranašų, kad tos organizacijos, kaip ir daugelio kitų panašių, laukia stagnacija. Tačiau nereikėtų pamiršti, jog tos organizacijos įkūrėjai, praėję 176 metų ekstremalinius išbandymus, gyvena ne sau, o savajai tautai ir visos žmonijos idealams. Jie ir Vakaruose atsidūrė ne asmeninio gerbūvio ieškodami. Kiti — prievarta išvaryti.Žinoma, nuo klaidų nei vienas iš jų nėra apsaugotas. Pagaliau, ir jėgos ne visų vienodos.

O Paryžiaus konferencijos skeptiški vertintojai pasireiškė dar jai neprasidėjus. Iš vieno mūsų pagarbaus diplomato teko išgirsti tokį visai nediplomatišką samprotavimą: — Mums neturi rūpėti kažkoki totoriai... Mūsų vienintelis tikslas — Laisvoji Lietuva ir mes neturėtume toje konferencijoje dalyvauti. Kaip sakoma, nei pridėti, nei atimti.

Abejingumą tai koknferencijai parodė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybė. Prašymas, kad neseniai Detroite įvykusiame PLB, ALB ir KLB valdybų suvažiavimo būtų kritiškai įvertintas pranešimas, skirtas Paryžiaus konferencijai, liko neišgirstas — "pritrūko" laiko.

Paryžiaus lietuviai patikėjo kažkieno paleistiems gandams, jog to suvažiavimo rengimą monopolizuoja "slapta grupė", susidedanti iš ruselių, kurie yra Rusijos imperijos šalininkai. Tenka tiktai apgailestauti, kad jie prarado puikią progą plaskleisti informaciją apie Lietuvą.

Su dėkingumu reikia prisiminti Anglijos lietuvių atstovą, kurio atvežtoji įvairi informacinė literatūra apie Lietuvą buvo išgraibstyta jau po pirmo posėdžio.

Malonų įspūdį paliko Vokietijos lietuvių delegacija, kurioje buvo didelė grupė jaunimo iš Vasario 16 gimnazijos.

Dažnai nusiskundžiame, kad sunku su Lietuvos klausimu prasimušti į tarptautines sferas. Deja, pasitaikiusių progų neišnaudojame!

Laisvės jėga ir geležiniai dantys

(atkelta iš 3 psl.)

denį ne nubalsavo taip, kaip estai. Turėtume įsigilinti į aplinkybes ir jų pastangas: o gal jie padarė, kas buvo galima padaryti, gal jų ėjimai mums nesuprantami? Šiandien ir latviai ir estai jau kalba, kad Sąjūdis yra geriau susiorganizavęs negu jų laisvės organizacijos. Gorbačiovas 1988 metų partijos suvažiavime "įkando" opozicijai, pravesdamas nutarimą prieš biurokratizmą ir pakeisdamas rinkimus. Naujai išrinktas sovietų parlamentas greičiausiai praskins jam kelią į labai galingą ekzekutyvinio prezidento postą. Gali atsitikti, kad jis galės daryti nutarimus ir be politbiuro. Tik Andrej Sakarov perspėja, kad toks siekimas, neturint daugiapartinės sistemos, yra gryna nesąmonė.

Dantų kalenimas prasideda ir kitur. Čekoslovakijoje išsklaidyti disidentai, dramaturgas Vaclav Havel suimtas. Rytų Vokietijos ir Vengrijos PEN klubai, Venijos profesinė sąjunga ir Lenkijos rašytojai reiškia protestus. Kovo 2 Prahos senamiesty buvo suruoštos demonstracijos, tačiau tedalyvavo tik 2000 žmonių. Ukrainiečių aktyvistai lapkričio 13 suorganizavo ekologines demonstracijas, kur irgi tedalyvavo tik 10,000 žmonų. Vasario pradžioje ukrainiečių KP pirmininkas Shcherbitsky keletą kartų perspėjo, kad patriotinis nacionalizmas nebus toleruojamas. Vengrijoje ir Bulgarijoje sustiprinta akcija prieš disidentus. Neužmirštinas ir praeito rudens rugsėjo 28 susirinkimas Gedimino aikštėje, kai demonstrantai buvo policijos žiauriai mušami ir išvaikyti. Tai rodo, kad geležiniai dantys tebeveikia, kad maišatis dar tebėra.

Išeivių vykimas į Lietuvą ir jų "pamokymai" gali šią maišatį padidinti. Išeivijos vadovų pareiškimai bei kalbos dideliuose susirinkimuose turėtų būti gerai paruošti ir apgalvoti, kad nepasitarnautų partijai. Sąjūdis yra daug pasiekęs, tačiau jo ateitis nėra užtikrinta. Partija darys viską, kad ateity jis nebūtų toks įtakingas. Jau dabar žinoma, kad bent keturi asmenys yra saugumo atsiųsti į Sąjūdžio aktyvistų tarpą ir garsiai reiškasi. Spėjama, kad tokių saugumo tarnautojų yra ir daugiau. Jie mėgins vieną prieš kitą nustatyti ir Sąjūdį griauti.

Pirmoj eilėj nepamirškime tų, kurie didelės priespaudos dienomis išdrįso stoti kovon prieš melą, nebodami katorgų. Jie neveidmainiavo ir nepalūžo. Atvykstančius iš Lietuvos čia vaišingai priimame, kartais net ir tuos, kurie turi aukštą saugumo policijos laipsnį. Net ir tokiems duodame platformą susirinkimuose į mus kalbėti. Šiame komplikuotame gyvenime keliai į laisvę yra dar komplikuotesni. Stebėdami tautos atgimimo pastangas, nebūkime paviršūtiniški ir pirmo įspūdžio pagauti. Yra herojų, bet yra ir avanstiūristų, gal yra ir valenrodų nešiojančių net partijos bilietą. Apie tai spręs ateities istorikai, kai analizuos tuos Gromyko pristatytuosius geležinius dantis (ka)

-o-

(Vedamasis iš žurnalo "Į Laisvę", š.m. balandžio mėn. numeris. Dėl jo aktualių minčių čia jį ir perspausdiname.)

KAS TIE DRĄSIEJI JŪRININKAI?

Iš Lietuvos yra gauti į New Yorką atplaukiančių laivų įgulų sąrašai. Burlaivio "Audros" sąstatą sudaro: Ignas Miniotas (kapitonas ir šio žygio vadovas), Algirdas Boguševičius, Aleksandras Jankoveckas, Darius Miniotas, Audronis Paulauskas, Ričardas Sartatavičius ir Kazys Stasiūnas. "Dailės" įgula: Žvaigždrius Drėma (kapitonas), Algirdas Dovydėnas, Gendrutis Katinas, Algimantas Patašius, Raimundas Sližys ir Gintaras Žukauskas. "Lietuvos" įgula: Osvaldas Kubiliūnas (kapitonas), Andrius Balbierius, Rimas Dargis, Steponas Kudzevičius, Jonas Limontas, Sergiejus Mockevičius, Gediminas Pilaitis, Algimantas Reika ir Robertas Tikuišis.

Šių 22-jų buriuotojų amžiaus vidurkis — 41.5 metų. Vyriausias yra 58 ir jauniausias 24 metų. "Audros" įgulą sudaro įvairių profesijų žmonės, daugiausia kauniečiai. "Pluošto" gamyklos buriavimo klubo nariai. Kaip ir pritinka, daugumą "Dailės" įgulos sudaro dailininkų sąjungos nariai, visi iš Vilniaus. Jie net atsigabena 45 paveikslus, kuriuos tikisi čia parodyti. Didžiausia iš šių trijų jachtų yra "Lietuva", vadovaujama patyrusio jūrų kapitono O. Kubiliūno. Jos 9-nių asmenų įgulą sudaro įvairių profesijų asmenys, beveik visi Klaipėdos gyventojai. Kiekvienos jachtos įguloje yra medicinos daktaras ir kartu keliauja du korespondentai.

Kelionei atgal į Klaipėdą atskris 19 asmenų grupė, kurie pakeis atplaukusius jūreivius. Šiam etapui bus priimti ir keli savanoriai iš Amerikos. Jų visų pavardės bus paskelbtos vėliau. Tuo tarpu visom trim jachtom linkime gero vėjo ir neužilgo pasimatymo.

Alg. Š.

JACHTOS ATLANTE

Gegužės 30 Vilniaus radijas pranešė apie jachtas. Jos jau yra netoliese Azorų salų. Dieną prieš tai "Lietuvos" jachtai lūžo burių stiebas. Laivai turėjo perplaukti audringą zoną, kur buvo didelis vėjas, ten burių stiebas ir lūžo. bet jį atsiremontavo ir plaukia toliau. "Lietuvos" jachta užsuks į Azorų salas ir įsigys naują stiebą.

Gegužės 30 taip pat pranešė, kad su "Dailės" jachta nutrūko radijo kontaktas ir ji pasimetė toje Atlanto vietovėje. Ji esanti apie 40 mylių atokiau nuo kitų dviejų jachtų. "Dailės" jachtos radijo baterijos esančios apsilpusios, ir jų radijo veikimas pasidaręs gana ribotas.

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

GEGUŽĖ

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 — **$2,299** iš Bostono ir Niujorko; **$2,482** iš Čikagos

BIRŽELIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktu Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zuriche.
Kelionė Nr. 608 birželio 8-27 — **$2,599** iš Bostono ir Niujorko; **$2,782** iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 615 birželio 15-29 — **$2,399** iš Bostono ir Niujorko; **$2,582** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.
Kelionė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 — **$2,949** iš Bostono ir Niujorko; **$3,132** iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje,2 Zuriche.
Kelionė Nr. 713 liepos 13-27 — **$2,269** iš Bostono ir Niujorko; **$2,452** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 717 liepos 17-31 — **$2,459** iš Bostono ir Niujorko; **$2,642** iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Zuriche
Kelionė nr. 803 rugpjūčio 3-17 — **$2,299** iš Bostono ir Niujorko; **$2,482** iš Čikagos

LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 — **$2,399** iš Bostono ir Niujorko; **$2,582** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelionė nr. 814 rugpjūčio 14-28 — **$2,459** iš Bostono ir Niujorko; **$2,642** iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 914 rugsėjo 14-27 — **$2,209** iš Bostono ir Niujorko; **$2,392** iš Čikagos

LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kelionė Nr. 944 rugsėjo 14-23 — **$1,799** iš Bostono ir Niujorko; **$1,982** iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 105 spalio 5-19 — **$2,159** iš Bostono ir Niujorko; **$2,342** iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 — **$1,699** iš Bostono ir Niujorko; **$1,882** iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje
Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 — **$1,599** iš Bostono ir Niujorko; **$1,782** iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS
PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje
7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zuriche.
Kelionė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 — **$2,159** iš Bostono ir Niujorko; **$2,342** iš Čikagos
Kelionė Nr. 714 liepos 14-29 — **$2,159** iš Bostono ir Niujorko; **$2,342** iš Čikagos
Kelionė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 — **$2,159** iš Bostono ir Niujorko; **$2,342** iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernakvojimu kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:
BALTIC TOURS
Suite 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
Tel. 617-965-8080

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: **DARBININKAS 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.**

Prašau pratęsti prenumeratą 1989 metams

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 15 dol. Visiem kitiem prenumerata — 20 dol. metam.

Skiričiu už prenumeratą $.....
Už kalendorių $.....
Spaudai paremti $.....

New Yorko tautinių šokių ansamblis Tryptinis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės, šoka Kultūros Židinio scenoje, kai ten buvo paminėta Apreiškimo parapijos 75 metų ir klebono kun. Jono Pakalniškio kunigystės 50 metų sukaktis. Nuotr. Vytauto Maželio

IŠKILMĖS APREIŠKIMO PARAPIJOJE

Parapijos 75 metų ir kun. Jono Pakalniškio 50 metų kunigystės jubiliejai

Gegužės 21 New Yorke lietuviams liko atmintina diena, nes tada buvo iškilmingai paminėta Apreiškimo parapijos 75 metų ir tos parapijos klebono kun. Jono Pakalniškio kunigystės 50 metų jubiliejai.

Apreiškimo parapijos bažnyčia yra čia tartum lietuviška katedra, todėl ir buvo stropiai rengtasi, išleistas 104 puslapių leidinys su parapijos istorija, veiklos apžvalga ir su sveikinimais. Leidinį sumaniai suredagavo uolus tos parapijos narys, buvęs ilgametis parapijos tarybos pirmininkas Alfonsas Samušis.

Iškilmės bažnyčioje

Kaip įprasta , iškilmės pradėtos gražia procesija iš klebonijos į bažnučią. Jubiliatą kun. Joną Pakalniškį palydėjo du vyskupai, 21 kunigas ir prelatas. Bažnyčioje iškilmingai gaudė vargonai. Žmonių buvo pilnutėlė bažnyčia.

Mišias koncelebravo su jubiliatu 21 kunigas ir prelatas. Brooklyno vyskupas Francis Mugavero sėdėjo soste, žiūrint į altorių kairėje, lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, OFM, sėdėjo dešinėje. Prie vyskupų sėdėjo po du kunigus iš abiejų šonų.

Mišių metu vysk. P. Baltakis, OFM, pasakė pamokslą apie kunigystę, apie kun. Jono Pakalniškio ir parapijos jubiliejus.

Skaitymus atliko Gina Jankauskaitė ir Aleksandras Maldutis. Choras gražiai sugiedojo Sanctus ir Benedictus. Prie choro prisijungė net pučiamųjų ansamblis ir smuikas. Chorui vadovado muzikas Viktoras Ralys.

Mišių pabaigoje sukaktuvininką pasveikino Brooklyno vyskupas Francis Mugavero. Ceremonijariumi buvo kun. Danielius Staniškis.

Iškilmės Kultūros Židinyje

Kultūros Židinio didžioji salė kokias dvi dienas buvo ruošiama ir puošiama šiai šventei. Salę gražiai ir originaliai išdekoravo Ramutė Česnavičienė su savo talkininkėmis. Ji padarė dideles dekoratyvias rankšluostines, į kurias buvo pakabinta po du rankšluosčius. Tokių rankšluostinių buvo pakabinta kokia dešimt. Prie garbės stalo centre dar ant rankšluosčių buvo uždėtas vainikas.

Salėje buvo pastatyti 39 gražiai papuošti stalai ir garbės stalas. iš viso čia apie 1:30 v. popiet sugužėjo per 400 svetelių, kurie norėjo pasidžiaugti parapijos jubiliejumi ir pasveikinti kun. Joną Pakalniškį.

Ateina garbingieji sveteliai

Visą laiką grojo garsajuosčių muzika. Kai publika rinkosi, ieškojo savo stalų, posėdžių kambaryje susibūrė tie, kurie užėmė vietas prie garbės stalo.

Jie kartu ir įžygiavo, publikai plojant. Prie garbės stalo susėdo iš k.: kun. prof. Antanas Rubšys, kun. Bruno Kruzas, kun. dr. Valdemaras Cukuras, vyr. skautininkas Petras Molis, prel. Domininkas Pocius, prel. Felan — diecezijos vikaras, prel. Pranas Bulovas, vysk. P. Baltakis, OFM, sukaktuvininkas klebonas kun. Jonas Pakalniškis, Lietuvos g en. konsulas Anicetas Simutis su žmona, naujas Apreiškimo parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, kun. Vytautas Pikturna, kun. Juozas Vaišnys, SJ, kun. dr. Matas Čyvas.

Iškilmės pradedamos

Susirinkusius trumpu žodžiu pasveikino vienas iš rengėjų Alfonsas Samušis. Toliau vadovauti plakvietė Viktoriją Garbauskaitę, jauną ir gražią studentę.

Scenoje pasirodė išsirikiavęs choras ir sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. tėv. Leonardas Andriekus sukalbėjo invokaciją, prisimindamas parapijos garbingą sukaktį ir taip pat klebono kun. J. Pakalniškio sukaktį.

Choras tebestovėjo scenoje, ir jis užtraukė "Kur giria žaliuoja". Žmonės jau nebeiškentė dainos metu, jau griebėsi valgio ir patyliais šnekėjosi.

Vakarienės kalbėtoju buvo prel. Pranas Bulovas. Pirma kalbėjo lietuviškai apie parapiją ir kun. Joną Pakalniškį, prisiminė įvykius, kurie dabar dedasi Lietuvoje, Marijos garbinimą ir jos užtarimą, kaip lietuviai kūrėsi Amerikoje. Panašiai kalbėjo ir angliškai. Jo kalba užtruko 30 minučių.

Baigdama vaišių įžanginę dalį, Viktorija Garbauskaitė padeklamavo B. Brazdžionio "Aš čia gyva".

Į stalus ateina valgiai

Valgį šiai puotai ruošė Vytautas Beléckas ir jo sūnus Jonas. Pradžioje ant stalų buvo daržovių, duonos, burokėlių. Dabar nešė dešrų gausybę. Prie jų keptas apskritas bulves. Dešros skanios, publika išalkus, tai nešė ir nešė. Paskui antrą mėsą — jautieną.

Kai sveteliai jau buvo gerai pasisotinę, vėl prabilo Alfonsas Samušis. Pradžioje jis perskaitė kardinolo Casarolli telegramą iš Vatikano, kur pasveikinama ir pranešama, kad yra išsiųstas popiežiaus palaiminimas.

Raštu dar iš Romos sveikino prelatai: L. Tulaba, A. Jonušas, A. Bartkus, iš Washingtono — J. Laučka.

Sveikinimai žodžiu

Sveikinimų žodžiu buvo tikrai gausu. Pirmas pasveikino Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, pasidžiaugė, kad sukaktuvininkas dabar gali gerai sutvarkytą parapiją perduoti į geras kun. V. Palubinsko rankas.

Vysk. P. Baltakis, OFM, sveikindamas dėkojo už visokeriopą pagalbą.

Kun. Domininkas Valenti, italas toje parapijoje užaugęs, labai gerai išmokęs kalbėti lietuviškai, kalbėjo apie lietuviškos parapijos išsilaikymą, ragino ją dažniau lankyti.

Kun. Vytautas Pikturna, sukaktuvininko seminarijos kurso draugas prisiminė ilgų metų draugystę, kun. Jono didelę pagalbą, kai jis buvo Dachau stovykloje.

Vyr. skautininkas Petras Molis, LSS pirmininkas, ir Lilė Milukienė skautų vardu įteikė dovaną; LSS seserijos vyr. skautininkės vardu sveikino Lilė Milukienė.

Toliau Laisvės Žiburio vardu sveikino Romas Kezys, pranciškonų vardu Tėv. Antanas Prakapas, OFM, LB NY apygardos vardu Vytautas Alksninis, Woodhaven LB apylinkės vardu Aloyzas Balsys, parapijos komiteto vardu Bill Kumet, skautininkė Vida Jankauskienė. Kasos vardu Algis Šilbajoris, sveikindamas jis dar įteikė ir dovaną — čekį; vargonininkas Viktoras Ralys choro vardu, Juozas Rygelis ateitininkų vardu.

Savo padėkos kalboje kun. Jonas Pakalniškis dėkojo visiem už pagalbą ir talką remontuojant parapijos bažnyčią, dėkojo savo tėvams, giminėms, dar čia esančiai seseriai, įvairiom organizacijom, chorui, Talkininkam. Dar kai kuriems dėkojo asmeniškai.

Tada dar buvo pora sveikinimų: Pranas Gvildys sveikino Maironio mokyklos vardu, nes kun. J. Pakalniškis ilgai buvo kapelionu mokykloje. Bill Kumeta sveikino Lietuvos vyčių vardu.

Kalbų metu visi girkšnojo kavą ir valgė tortus. Prie garbės stalo buvo atnešti du didžiuliai tortai, kurių tvarkymu rūpinosi Marytė Šalinskienė.

Didžioji puota pasibaigė 5:35 v.v. Visi palinkėjo sukaktuvininkui kuo geriausių poilsio metų Tiesa, tie linkėjimai buvo išreikšti pradžioje, kai buvo pakeltos šampano taurės ir sugiedota Ilgiausių metų. Tikrai ir dabar visi sakome — ir parapijai, ir jos ilgamečiui klebonui — Ad multos annos! (p.j.)

Iš visur

— **Lietuvių Fronto Bičiulių** studijų ir poilsio savaitė įvyks rugpjūčio 13 - 20 Dainavoje. Dalyvaus svečias iš Lietuvos. Savo įspūdžius apie apsilankymą Lietuvoje pateiks poetas Bernardas Brazdžionis. Apie ūkines Lietuvos problemas kalbės ekonomistas Jonas Pabedinskas. Registruotis ir kambarius užsisakyti pas valdybos iždininką Joną Vasarį, 970 Proehl Dr., Barberton Ohio 44203. Tel. 216 644 - 7411. Registracijos mokestis 15 dol. šeimai. Be registracijos niekam kambariai nerezervuojami.

— **Europos Lietuviškųjų Studijų savaitė** šiemet vyks Švedijoje Gotlando saloje, liepos 30-rugpjūčio 6.

— **New Yorko Pasaulinė paroda** buvo atidaryta 1939 balandžio 30. Laisva Lietuva dalyvavo su savo paviljonu kartu su kitom 60 valstybių. Įvyko didžiulė Lietuvių Diena, kuri pralenkė kitų tautybių renginius. Šią 50 metų sukaktį minint, balandžio 30 viename teatre New Yorke, 41 White St., prie Canal St. buvo rodomas filmas apie šią parodą. Parodyta Lietuvių Dienos maršuojančiais vienetais iš įvairių vietovių, prof. J. Žilevičius, diriguojąs chorams ir tautiniams šokiams, Lietuvos įgaliotas ministeris Povilas Žadeikis, konsulas Jonas Budrys. Šį sukaktuvinį minėjimą rengė kolektyvas: The New York Council for the Humanities, The Pew Memorial Trust, The Independent Documentary Fund at WNET/13.

— **Violeta Karosaitė** po ilgos ir sunkios ligos balandžio 24 mirė Chicagoje. Velionė buvo baleto solistė, choreografė, turėjo savo baleto mokyklą, taip pat akinių ir dovaninių prekių parduotuvę.

— **Nauji Darbininko skaitytojai**: A. K. Grintalis, Sykisville, Md. Užsakė kitiems: kun. J. Adomaitis, Alpena, Mich. — kun. J. Kluoniui, Mackinaw City, Mich. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams *Darbininko* prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

— **Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba** kviečia dalyvauti sąskrydyje — "Ryšiai su Lietuva". Susitikimas su bendraamžiais iš Lietuvos įvyks liepos 7-10 Vasario 16 gimnazijoje, Vakarų Vokietijoje.

Mirė dail. Halina Jonė Žmuidzinienė

Gegužės 26 Toronte mirė dail. Halina Jonė Žmuidzinienė-Naruševičiūtė. Buvo gimusi 1909 sausio 1 Liepojoje, akvarelistė. Baigė Kauno meno mokyklą. Mokėsi A. Varno tapybos ir A. Galdiko grafikos studijose. Studijas gilino Londone. Kartu su skulptore Každailevičiūte 1932 m. Kaune suruošė paveikslų parodą. Taip pat dalyvavo 1932 ir 1937 - 44 lietuvių dailininkų bendrinėse parodose.

Vokietijoje dėstė lietuvių gimnazijoje Grevene paišybą. 1950 Anglijoje baigė Harrowe tekstilės studiją. 1949 ir 1950 viena iš rengėjų ir dalyvių Edinbourgho 15 tautybių liaudies meno ir dailininkų paveikslų parodų. Jos iniciatyva suruošta šio pobūdžio Baltų parodų Yorke ir eilėj kitų Anglijos miestų. Nuo 1950 metų gyveno Toronte, Kanadoje.

SUTEIKITE *savo artimiesiems Lietuvoje džiaugsmą!*

Padėkite įsigyti automobilį, naują ar naudotą, "Ladą" ar V. Vokietijoje parduodamus modelius. Visos išlaidos padengiamos valiuta.

Mūsų patarnavimas – Jūsų artimųjų iškvietimas iš Lietuvos į V. Vokietiją, išlaikymas, pagalba perkant automobilį, dokumentų apiforminimas ir t.t. Kaina ir kita informacija:

Hamburg-Vilnius Export GmbH, Darbovenstieg 2, D-2000 Hamburg 55. Tel. (040) 870-3524.
Telex 2164589 hvex d – ***Edita Behrens***

Visi kviečiami į
MALDOS DIENĄ UŽ LIETUVĄ
ŠEŠTADIENĮ – 1989 BIRŽELIO 17 D.
ERDVIOJE
MARIJOS ŠVENTOVĖJE
FERRY ROAD – DOYLESTOWN, PENNSYLVANIA 18901

* **Programa prasideda 1:00 v. p. p.**
* **Šv. Mišios ir iškilminga procesija su Švč. Sakramento Palaiminimu**
* **Tautodailės ir leidinių paroda**
* **Lietuviškus valgius galima nusipirkti Šventovės valgykloje**

SUORGANIZUOKIME AUTOBUSĄ AR ATVYKIME PILNU AUTOMOBILIU

— Rengia Tėvai Paulinai —
THE NATIONAL SHRINE OF OUR LADY OF CZESTOCHOWA
Ferry Road, Doylestown, Pennsylvania

Pasikeitusi užsienio valiutos parduotuvė "Merkurijus" Vilniuje, Kosmonautų prosp. 31

Atnaujinti parduotuvės įrengimai, išplėstas ir praturtintas prekių pasirinkimas. Ateikite, žiūrėkite, suteikite savo artimiesiems džiaugsmą! **Jūs rasite pas mus:**

- EMPISAL – įvairius mezgimo mašinų modelius, įvairiausių rūšių siūlus ir mezgimo žurnalus.
- PUMA – naujausių modelių sportinę aprangą.
- SCOTCH 3 M – spalvotas filmavimo juostas.
- OLYMPIA – rašomąsias mašinėles lietuvių kalba.
- MORRIS – mikro-bangų krosneles, indų plovimo mašinas, lyginimo automatus ir daug kitų nepakeičiamų moterų pagalbininkų.
- VARTA – baterijas įvairiems tikslams.
- Asmeninius kompiuterius su teksto mašinėle.

Kaina ir kita informacija:

Hamburg – Vilnius Export Gmbh, Darbovenstieg 2, D-2000 Hamburg 55. Tel. 040/870-3524. Telex: 2164589 hvex d ***Edita Behrens***

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60643
TEL. (312) 238-9787

1989 m. KELIONĖS Į LIETUVĄ

		Chicago	New York
1. **Balandžio 27 - Gegužės 15**	Maskva 1, Vilnius 15, Maskva 1	2,150.00	2,100.00
2. **Gegužės 15 - Gegužės 31**	Maskva 1, Vilnius 11, Maskva 2	2,395.00	2,245.00
3. **Birželio 12 - Liepos 01**	Maskva 1, Vilnius 15, Leningradas 2	2,795.00	2,645.00
4. **Birželio 14 - Liepos 01** (Lietuvių gydytojų ir medicinos profesionalų grupė)	Maskva 1, Kaunas 15. Maskva 0	2,595.00	2,445.00
5. **Birželio 26 - Liepos 12**	Maskva 1, Vilnius 10, Leningradas 2, Helsinkis 2	2,595.00	2,445.00
6. **Liepos 11 - Liepos 30**	Maskva 2, Vilnius 15, Maskva 1	2,795.00	2,645.00
7. **Liepos 24 - Rugpjūčio 09**	Maskva 2, Vilnius 10, Leningradas 2, Maskva 1	2,695.00	2,545.00
8. **Liepos 29 - Rugpjūčio 16**	Maskva 1, Kaunas 15, Maskva 1	2,695.00	2,545.00
9. **Rugpjūčio 01 - Rugpjūčio 16**	Maskva 1, Vilnius 10, Leningradas 2, Maskva 1	2,595.00	2,445.00
10. **Rugpjūčio 21 - Rugsėjo 06**	Maskva 2, Vilnius 10, Ryga 2, Maskva 1	2,595.00	2,445.00
11. **Rugsėjo 12 - Spalio 01**	Maskva 2, Vilnius 15, Maskva 1	2,795.00	2,645.00
12. **Spalio 03 - Spalio 16**	Maskva 1, Vilnius 10, Maskva 1	1,895.00	1,850.00

KAINOS BUS PASKELBTOS VĖLIAU. Galimybė Lietuvoje aplankyti norimas vietas.

Registracijai ir informacijai skambinkite **1-312-238-9787.**
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU taip pat tvarko giminių ir draugų iškvietimo iš Lietuvos dokumentus ir parūpina lėktuvų rezervacijas atvykimui į Ameriką. Taip pat darome nuotraukas vizoms ir pasams.

NERINGA

Putnamo seselių 1989 m. stovyklų kalendorius VERMONT'e

liepos 1-4 Buvusiųjų NERINGOS vadovų suvažiavimas

liepos 9-23 d. Lietuviškai kalbantiems vaikams stovykla

liepos 23-29 d. Savaitė šeimoms su mažais vaikais

liepos 30-rugp. 12 d. Lietuvių kilmės vaikams stovykla

rugp. 13-19d. Jaunuoliams/studentams savaitė

Informacijai kreiptis:

Neringa, ICC - RT21, Putnam, CT 06260

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojantiem tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

Nauji leidiniai, gaunami Darbininko administracijoje

Dr. J. K. Valiūno — *Serving Lithuania*, anglų kalba, įrišta į kietus viršelius, — 18 dol.

W. Wolkovich — *Lithuanian Fraternalism*,, vyčių veikla per 75 metus, anglų kalba. — 10 dol.

J. Urbšio — *Atsiminimai*, — 7 dol.

G. Songino — *Vilniaus krašto legendos*, kietais viršeliais, — 8 dol.

J. Jankaus — *Tėvas Venancijus ir jo Matilda*,, pasakojimai, — 12 dol.

K. Pabedinsko — *Nuo Plungės iki Maroko*, atsiminimai, — 10 dol.

B. Sruogos vertimas *Apsiautalas*, — 8 dol.

P. Petkevičius — *Paskutinis sudiev*, tėvynės ilgesio eilėraščiai — 5 dol.

A. Paškaus — *Krikščionis ir šiandiena* — 5 dol.

A. Paškaus — *Evoliucija ir krikščionybė* — 6 dol.

Okupuotoje Lietuvoje vyksta dideli įvykiai. Sekime juos blaiviai stebėdami, paremdami jų žygius, kurie priartina Lietuvos nepriklausomybę. Niekada nepamirškime, kad mūsų galutinis tikslas — Nepriklausoma Lietuva!

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Spauda yra pats svarbiausias ginklas kovoje dėl Lietuvos laisvės. Paremk ją savo auka!

K. Girniaus — Partizanų kovos Lietuvoje, kaina — 10 dol.

J. Daumanto — Fighters for Freedom, kaina — 10 dol. Persiuntimui pridėti 1.50 dol.

Prel. P. Juro — Didysis ramybės šaltinis, maldaknygė su daugybe maldų, litanijų, graži dovana atvykstantiems iš Lietuvos, gera dovana nuvežti ir į Lietuvą. Kaina — 5 dol. su persiuntimu.

Knygtos gaunamos Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

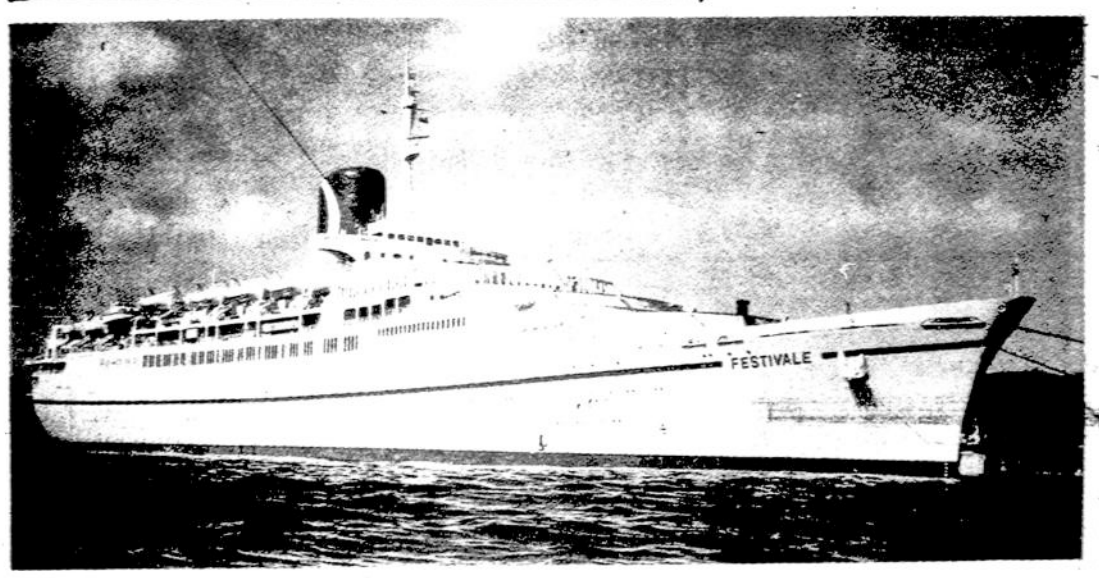

Laivas "Festivale", kurį administruoja Carnival Cruise Lines. Šiuo laivu Lietuvos vyčių 110 kuopa, Maspeth, N.Y., organizuoja septynių dienų kelionę į Karibų jūrą. Bus lankomos šios salos: St. Thomas, St. Maarten, Barbados ir Martinique. Dėl informacijos kreiptis į Eleną Matulionytę, 61 - 36 56th Ave., Maspeth, N.Y. 11378. Tel. 718 326 - 3398.

INTERNATIONAL INDUSTRIES

International Industries
10401 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-0074

GREIČIAUSIAS IR PATIKIMIAUSIAS BŪDAS

NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS

LIETUVOJE

Jūsų artimieji tikrai apsidžiaugs gavę kvietimą atvykti į užsienio valiutos parduotuvę Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje ir, jiems patogiu laiku, be palydovo, už Jūsų nurodytą sumą apsipirkti; ar atsiimti naują Volgą ar Žigulį.

Kreipkitės — atsiųsime kainoraščius bei platesnę informaciją apie šį išimtinį patarnavimą.

NAUJAS PATARNAVIMAS
NORINTIEMS PASVEIKINTI
SAVO GIMINES AR DRAUGUS

LIETUVOJE

Žaibas

ŽAIBO greitumu jūsų artimieji bus pasveikinti vardinių, jubiliejų, sukaktuvių, vestuvių ar betkokia kita proga. Sveikinimai pristatomi į namus.

Kreipkitės — atsakysime į visus jūsų klausimus.

ŽAIBAS
10401 Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas; (312) 430-8090

GT INTERNATIONAL

G. T. International dėkoja visiems savo klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame visus su mumis keliauti 1989 metais

1989 EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

8901 Maskva 1 nkt., Vilnius 10 nkt., Viena 1 nkt., gegužės 12-25 d.
Iš Čikagos: $2,267.00 **Iš New Yorko: 2,157.00**

8902 Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 3 nkt., birželio 15-30 d.
Iš Čikagos; $2,496.00 **Iš New Yorko: $2,386.00**

8903 Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., birželio 16-28 d.
Iš Čikagos: $2,296.00 **Iš New Yorko: $2,186.00**

8904 Maskva 1 nkt., Vilnius 7 nkt., Kaunas 3 nkt., Viena 3 nkt., liepos 13-28 d.
Iš Čikagos: $2,496 **Iš New Yorko: $2,386.00**

IŠPARDUOTA

8905 Maskva 1 nkt., Vilnius 7 nkt., Kaunas 3 nkt., Helsinkis 1 nkt., liepos 14-27 d.
Iš Čikagos: $2,366.00 **Iš New Yorko: $2,256.00**

8906 Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 3 nkt., rugpjūčio 10-25 d.
Iš Čikagos: $2,496.00 **Iš New Yorko; $2,386.00**

8907 Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 1 nkt., rugpjūčio 11-24 d.
Iš Čikagos: $2,366.00 **Iš New Yorko: $2,256.00**

8908 Maskva 1 nkt., **VILNIUS 15 NAKTŲ,** Viena 1 nkt., rugsėjo 14-spalio 2 d.
Iš Čikagos: $2,648.00 **Iš New Yorko: $2,538.00**

MALONIAI PATENKINSIME PAVIENIŲ (be grupės) KELIAUTOJŲ PAGEIDAVIMUS TRUMPESNIAM ARBA ILGESNIAM LAIKUI LIETUVOJE. BE PASKELBTŲ GRUPIŲ YRA KELETAS SPECIALIZUOTŲ GRUPIŲ, KURIOSE GALI BŪTI VIENA, KITA PAPILDOMA VIETA. **G. T. INTERNATIONAL** TVARKO VISUS KELIONIŲ REIKALUS. TURIZMO AR BIZNIO KELIONĖM KREIPKITĖS Į MUS.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
10401 ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, IL 60465
TELEF.: (312) 430-7272

EXPRESSWAY TOURS PATOGI KELIONĖ 12 NAKTŲ/13 DIENŲ

10 NAKTŲ LIETUVOJE – 1 NAKTIS MASKVOJE

419	**04 gegužio**	—	16 gegužio	$2115.00
420	**29 birželio**	—	11 liepos	$2215.00
421	**13 liepos**	—	25 liepos	$2215.00
422	**24 rugpjūčio**	—	05 rugsėjo	$2215.00
423	**05 spalio**	—	17 spalio	$1965.00

JETWAY TOURS – APŽIŪRĖJIMO KELIONĖ 15 NAKTŲ/16 DIENŲ

2 NAKTYS MASKVOJE – 10 NAKTŲ LIETUVOJE – 2 NAKTYS LENINGRADE

409	**11 gegužio**	—	26 gegužio	$2480.00
410	**08 birželio**	—	23 birželio	$2580.00
411	**22 birželio**	—	07 liepos	$2580.00
412	**10 rugpjūčio**	—	25 rugpjūčio	$2580.00

Šventės Europoje. Paklausk apie kitus galimus sustojimus
Pasiruošk keliauti vienas. Klausk apie mūsų tinkamą tarnybą.
Jei kalbi tik lietuviškai, skambink antradieniais tarp 5 - 7 v.v. ir kalbėk su Daiva Izbickas
Jei nori visą Pabaltiją aplankyti, prisijunk prie Jokūbo Stuko trupės ir keliauk: į Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Rygą, Talliną, Helsinkį, gegužės 13 - 29, 1989, $2420.00.

Skambink 1-800 451 - 9511 ir gauk "ankstybo paukščio" nuolaidą.
Jei nori pakviesti draugus ar gimines aplankyti JAV, kreipkitės į mus!

UNION TOURS, INC. 79 Madison Avenue, New York, N.Y. 10016 / (212) 683-9500

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

o

Čia galite gauti:
Lietuviškas VISA korteles
Pinigines perlaidas
Čekių sąskaitas
Taupymo sąskaitas
Įvairias paskolas
Įvairius taupymo certifikatus

—Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.—

KASOJE taip pat galite mainyti čekius, pervesti Social Security indėlius, atidaryti arba perkelti IRA fondus ir atlikti kitus bankinius reikalus.

Jūsų laukia lietuviškas patarnavimas, maloni nuotaika ir naudinga ateitis

Naujas K A S O S adresas: 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

TAUTOS FONDAS RYŽTASI REMTI VIS LAISVĖJANČIĄ LIETUVĄ

Tautos Fondo narių metinis susirinkimas, įvykęs pagal nuostatus š. m. gegužės 6 Kultūros Židinyje, nebuvo eilinis, apsiribojęs tik finansine atskaitomybe ar Tarybos bei kontrolės komisijos rinkimais kaip kasmet.

Tautos Fondas įsisteigė, kad sudarytų sąlygas VLIKo veiklai. Į narius ir vadovaujančius organus įtraukė asmenis, kurie nepriklauso Vliką sudarančioms politinėms partijoms ar grupėms. Tokių būdų Tautos Fondas atstovauja išeivijos lietuviam plačiau negu pats Vlikas.

Palaipsniui Tautos Fondas išplėtė savo uždavinius: jis pradėjo telkti lėšas ne tik laisvės atgavimo poreikiams užsienyje, bet ir pačiai Tėvynei — įsteigė Fondo Laisvės Iždą daug anksčiau už atgimstančios, laisvėjančios tautos apraiškas 1988 metais Tėvynėje.

Šis susirinkimas ir buvo pirmas Tautos Fondo renginys "naujos gadynės aušrai tekant".

Prezidiumas ir sveikinimai

Susirinkimo prezidiumą sudarė: Tarybos pirmininkas Jurgis Valaitis, vicepirmininkai Rima Gudaitienė ir Algis Vedeckas, sekretorė R. Šidlauskienė.

Pradėta Tėv. Leonardo Andriekaus, OFM, invokacija. Savo ir diplomatijos vardu sveikino Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Taip pat sveikino VLIKo garbės pirmininkas dr. K. Valiūnas, LB NY apygardos pirmininkas Vytautas Alksninis, Alto vardu Petras Ąžuolas, Raštu sveikino vysk. P. Baltakis, OFM, ir Tautos Fondo atstovai iš tolimesnių vietovių.

Veiklos pranešimai

Praeitų metų veiklos pranešimus padarė Tautos Fondo Tarybos pirmininkas Jurgis Valaitis, T. Fondo valdybos pirmininkas Juozas Giedraitis, kontrolės komisijos vardu Petras Ąžuolas.

Pranešimų išvados — praeitų metų darbas buvo našus. Ateityje bus reikalinga daugiau pastangų, nes darbas bus plečiamas.

Tylos minute prisimintas Tarybos vicepirmininkas Liūtas Grinius, miręs praeitais metais, jis buvo veiklus ir sumanus Tarybos narys.

Vliko pirmininko pranešimas

Ypatingą pranešimą padarė VLIKo pirmininkas dr. Kazys Bobelis, specialiai atvykęs į šį susirinkimą. Jis pranešė, kad VLIKas turi pilnus įgaliojimus ir pasitikėjimą iš Lietuvos — Laisvės Lygos ir kitų politinių grupių bei atsikūrusių partijų Tėvynėje. Molotovo-Ribbentropo sutarties 50 metų sukakties proga rengiamos didesnės manifestacijos kartu su estais ir latviais.

Papildomi T. Fondo organai

L. Fondo tarybą sudaro: pirmininkas Jurgis Valaitis, vicepirmininkai Rima Gudaitienė ir Algis Vedeckas, sekretorė Romualda Šidlauskienė, nariai: Jurgis Bobelis, Juozas Giedraitis, Irena Kriaučeliūnienė, Vytautas Kulpa, Jaunius Nasvytis, Antanas Pumputis, Juozas Rasys, Algis Sperauskas, Jonas Vilgalys, Charles Vilnis ir dr. Jadvyga Vytuvienė.

Kontrolės komisiją sudaro: Petras Ąžuolas, Adolfas Čempė ir Liudas Tamošaitis.

Susirinkimo nutarimai

Susirinkimas padarė šiuos nutarimus:

Pirmas. Tautos Fondo metinis susirinkimas nuoširdžiai dėkoja už sveikinimus iš dar okupuotos Lietuvos. Taip pat sveikina brolius ir seseris laisvėjančioje Tėvynėje. Sveikina jos ryžtingus ir sumanius vadovus, sveikina atsikuriančias politines partijas bei organizacijas, tiesiančias kelius į demokratiją ir valstybinį nepriklausomumą.

Antras. Salia savo uždavinio remti Vliko veiklą, Tautos Fondas ryžtasi telkti lėšas laisvėjančios Lietuvos politinės veiklos poreikiams ir siųsti paramą pačių veiksmingiausiu būdu.

Trečias. Artėjant klastingos Molotovo-Ribbentropo sutarties sukakčiai, mūsų ypatingas dėmesys skirtinas pastangom, kad tas sutartis būtų paskelbta niekine. Tada visiems paaiškės, iš kur kyla sovietinio smurto veiksmai, grėsę tautos išnaikinimui. Bus aišku, kad Lietuva niekada neatsisakė nepriklausomybės, kad nebuvo ir nebus ramybės ir taikos, kol Lietuvai nebus grąžintos sąlygos nepriklausomai nuo svetimųjų rūpintis lietuvių tautos reikalais ir visų jos piliečių gerove taikoje su kaimynais visų Europos tautų draugystėje.

Ketvirtas. Susirinkimas džiaugiasi, matydamas, kad Lietuvos jaunimas tūkstančiais drąsiai ir aktyviai dalyvauja Lietuvos laisvinimo veikloje, atmetęs jam peršamas svetimas idėjas ir gyvenimo būdą. Kviečiame lietuvių kilmės jaunimą su savo broliais bei sesėmis Lietuvoje užmegsti ir palaikyti ryšį, imti iš jų pavyzdį, studijuoti nepriklausomos Lietuvos istoriją, jos politinį gyvenimą ir aktyviau jungtis į Lietuvos laisvinimo pastangas.

Penktas. Tautos Fondas dėkoja visiems plačiame pasaulyje išsiblaškiusiems lietuviams, kurie per daugelį metų dosniai rėmė Tautos Fondą ir VLIKo veiklą ne tik aukomis, bet ir savo darbu, paskatinimais ir pozityvia kritika. Kviečiame šią paramą tęsti ir Tautos Fondą prisiminti savo palikimuose.

Šeštas. Susirinkimas dėkoja visiems Tautos Fondo veikėjams, ypač valdybos pirmininkui Juozui Giedraičiui už ilgų metų darbą ir jo valdybos nariams, dėkoja Tautos Fondo įgaliotiniams ir atstovybėms JAV-ėse, Kanadoje, Anglijoje, Australijoje ir kitur.

(jv)

Kun. Richardas P. Alejūnas, apie kurį buvo rašyta pereitame Darbininko numeryje. Padėkos mišias jis aukos Lawrence, Mass., Šv. Pranciškaus bažnyčioje rugpjūčio 19 d. 4 val. popiet.

Nelauk, kol atsiųs paraginimą susimokėti prenumeratą. Pats tai atlik laiku ir dar pridėk auką lietuviškai spaudai palaikyti.

BOSTONO ŽINIOS

Mirė V. Zenkus

Gegužės 8 mirė Vytautas Zankus iš West Bridgewaterio. Jis buvo Sandaros klubo Brocktone finansų sekretorius. Jo gyvybė pakirsta, jam einant 73-sius amžiaus metus. Velionis paliko liūdinčią tetą V. Strigūnienę ir eilę draugu. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Velionis į šį kraštą iš karo sugriautos Vokietijos atvyko 1949. Pradžioje čia jam teko nelengvomis sąlygomis pelnytis duoną, bet vėliau pavyko prasigyventi. Jis priklausė prie Sandaros 24 kuopos, Sandaros klubo ir Montellos lietuvių Tautinio klubo.

Sėkmingas seksteto koncertas

Daivos Matulionytės - de Sa Pereira vadovaujamo Bostono lietuvių vyrų seksteto koncertas gegužės 13 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje buvo sėkmingas. Publikos prisirinko gana daug, programa buvo įvairi ir įdomi, nuotaika gera. Į koncerto repertuarą buvo įtraukta eilė naujų dainų. Vienos jų daugiau, kitos mažiau atliktos vaidybiškai, su atitinkamais gestais ir dažnu situacijų keitimu. Tai publikai patiko.

Po programos buvo užkandžiai, veikė baras, šokiams grojo latvių orkestras.

Tragiškųjų birželio įvykių minėjimas

LB-nės Brocktono apylinkė ruošia tragiškųjų birželio įvykių minėjimą. Jis vyks birželio 11 tokia tvarka: 10 val. ryto Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje mišios už tų įvykių aukas; tuoj po mišių salėje po bažnyčia iškilmingas susirinkimas, kuriame kalbės vienuolė Ona Mikailaitė. Jos kalbos tema: "Tikėjimo akimis žvelgiant lietuvių tautos kančios".

Skaityk ir platink Darbininką.

Dr. Saulius E. Cibas

Nuo liepos 1 dr. Saulius E. Cibas pakeliamas į assistant profesorių Harvardo universiteto medicinos fakultete. Jis yra cytologijos skyriaus direktorius patologijos departamente Brigham & Women's Hospital.

Dabar dr. Saulius E. Cibas organizuoja ir praves patologų suvažiavimą, kuris vyks birželio 26 - 30 Ritz Carlton Hotel Bostone. Tame suvažiavime jis skaitys tris paskaitas.

Kalbės minėjime

Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis pakviestas kalbėtoju tragiškųjų birželio įvykių minėjime, kurį ruošia LB Worcesterio apylinkė Maironio Parke Shrewsburyje, prie Worcesterio. Kalbos tema: "Tragiškieji birželio įvykiai, naujos tautos žygis į laisvę ir mes".

Pranešimas apie suvažiavimą

Balandžio 29 Kultūros Židinyje New Yorke įvyko LB rytinio pakraščio rajoninis suvažiavimas, kuriame dalyvavo LB Bostono apygardos pirmininkas Česlovas Mickūnas. Apie tą suvažiavimą Alfonsas Petrutis padarė su juo pasikalbėjimą, kurį Laisvės Varpas perdavė gegužės 21. Suvažiavimas įvertintas, kaip gerai organizuotas ir pasisekęs. Jame dalyvavo Krašto valdybos pirmininkas dr. Antanas Razma, vicepirmininkė Birutė Jasaitienė ir kiti Krašato valdybos atstovai. Suvažiavime padaryti pranešimai apie veiklą, kelti nauji veiklos būdai ir metodai, pasidžiaugta gražiais vajaus Lietuvos reikalams rezultatais, aiškintasi, kaip dar labiau pagyvinti veiklą. Česlovo Mickūno nuomone, tokie suvažiavimai yra labai reikšmingi. Jie turėtų būti šaukiami dažniau.

Atitaisymas

Pereitame *Darbininko* numeryje Bostono žiniose "Aukštai įvertino minėjimą ir jo programą" buvo įrašyta Regina Petrutytė. Turėjo būti Regina Petrutienė.

A. A.
JANINAI MAURUKIENEI
mirus, jos vyrui Juozui, dukroms Daliai ir Danutei su šeimomis reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Janina ir Vladas Staskai

A.A.
JULIJAI BABARSKIENEI
mirus, reiškiame gilią užuojautą jos dukrom — Ligijai Simanavičienei, Renatai Alinskienei ir jų šeimoms.

Valerija Šileikienė
Aldona ir Marius Marijošiai
Laima Šileikytė - Hood

A. A.
JANINAI MAURUKIENEI
mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą jos vyrui Juozui Maurukui, dukterims Daliai Gilvydienei ir Danutei Sakalienei su šeimomis ir kitiems artimiesiems.

Izabelė Kumpikienė
Dr. Giedrė Kumpikaitė

Mielai Tetai
A. A.
JULIJAI BABARSKIENEI
mirus, skausme likusias dukteris Renatą ir Ligiją su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Elena ir Jurgis Bobeliai
su šeima

Brangiai Mamytei
A. A.
JULIJAI BABARSKIENEI
mirus, gilią užuojautą reiškiame dukroms Renatai ir Ligijai bei jų šeimoms ir artimiesiems.

Rima ir Antanas Gudaičiai
Aldona ir Gedas Griniai

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways
Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigus padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisiųsdamas užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba siųskit paduotais adresais.

A. A.
HALINAI ANDRIUŠYTEI
mirus, jos broliui, savanoriui kūrėjui, aviacijos kapitonui Juozui Andriušiui, jos seseriai Johanai Puodžiūnienei su šeima ir kitiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Br. ir V. Aušrotai
Vl. Žilius
P. Pažerienė
A. Reivitienė
P. Jurkus
P. Banienė
Br. ir Br. Oniūnai

A. A.
HALINAI ANDRIUŠYTEI
mirus, jos broliui, Lietuvos karuomenės savanoriui kūrėjui aviacijos kapitonui Juozui Andriušiui, jos seseriai Johanai Puodžiūnienei su šeima ir kitiems artimiesiems reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžių.

Dail. Juozas Bagdonas

AKTORIAUS HENRIKO KAČINSKO PLOKŠTELĖ

Visi prisimename su kokia išraiška aktorius Henrikas Kačinskas skaitydavo ar deklamuodavo lietuvių autorių kūrybą. Geriausi jo skaitiniai ir yra sutelkti ką tik pasirodžiusioje plokštelėje. Joje įskaityti šių autorių kūriniai: Maironio, Vinco Krėvės, B. Sruogos, K. Donelaičio, A. Miškinio, St. Santvaro, Putino, Bern. Brazdžionio, J. Kėkšto, A. Baranausko, K. Binkio, H. Radausko, O. Milašiaus, K. Inčiūros. Plokštelės kaina 10 dol. Persiuntimui pridėti 2 dol. Gaunama Darbininko administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y 11207.

DARBININKAS

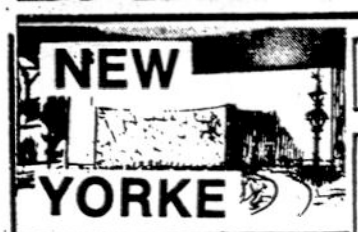

Redakcija. . . . . .(718) 827-1352
Administr. . . . . .(718) 827-1351

Spaustuvė . . . . .(718) 827-1350
Vienuolynas . . .(718) 235-5962
Vyskupas . . . (718) 827-7932
Salė (kor.) . . . . . (718) 827-9645
Salės adm. . . . .(718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: birželio 3, šeštadienį, lituanistinės Maironio mokyklos abiturientų išleistuvės ir mokyklos pavasario balius. Rengia mokyklos tėvų komitetas.

Balys Gajauskas, buvodamas New Yorke, gegužės 23 aplankė *Darbininko* redakciją, lydimas Vytauto Katino. Svečias taip pat apžiūrėjo Kultūros Židinį, lankėsi ir vienuolyne, kur dalyvavo vienuolyno pietuose.

Patiksliname. Praeitame *Darbininko* numeryje, 3 puslapyje, išspausdinome straipsnį "Jaunimas muša būgnus". Straipsnį parašė ne Petras Klimas, o Tadas Klimas. Tuo atitaisome korektūros klaidą.

BATUNo metinis susirinkimas bus birželio 5 d. 9:30 v.r. Estų namuose, 243 E. 34 St. Manhattane. Bus įdomi programa, bus kalbama apie įvykius Pabaltijyje, valdybos nariai padarys pranešimus, paskaitą skaitys žmogus iš Jungtinių Tautų, bus rodomas filmas apie Tibetą. Visi kviečiami.

Maironio lituanistinę mokyklą šiemet baigia 7 mokiniai. Jie išėjo mokyklos 10 metų kursą. Tie mokiniai yra: Monika Bilerytė, Tomas Gedminas, Gina Jankauskaitė, Tomas Liogys, Tomas Matusaitis, Sandra Simonavičiūtė, Nina Stankūnaitė. Abiturentų išleistuvės bus birželio 3 Kultūros Židinyje. Drauge bus ir mokyklos pavasario balius.

Apreiškimo parapijos choras ir Perkūno choras birželio 10, šeštadienį, 6 val. vak., Kultūros Židinyje rengia savo vadovui Viktorui Raliui išleistuves. Norintieji dalyvauti šiose vaišėse, malonėkite pranešti Raymondui Kazlui 718 776 - 3843 arba Stasiui Karmazinui 718 441 - 1252. Kaina 10 dol. asmeniui.

Julija Babarskienė mirė ligoninėje gegužės 21. Buvo pašarvota M. Shalins šermeninėje. Palaidota gegužės 26 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Cypress Hills kapinėse. Nuliūdime liko dvi dukros: Renata Alinskienė ir Lygija Simanavičienė su šeimomis ir 4 anūkai.

Veronika Avižienė mirė gegužės 21. Buvo pašarvota M. Shalins šermeninėje. Palaidota iš Apreiškimo parapijos bažnyčios gegužės 26 Šv. Karolio kapinėse L. I. Liko trys seserys, viena iš jų yra E. Sandanavičienė.

A. A. Julijos Babarskienės atminimui, Kultūros Židiniui aukojo: $50.00 — Faustas ir Zuzana Rajeckai, Tadas ir Renata Alinskai, $30.00 — Edvardas ir Alina Stakniai, Vytautas ir Danutė Anoniai, Vytautas Maželis, Gediminas Rajeckas, $25.00 Juozas ir Eugenia Pažemėnai, Evaldas ir Virgilija Remėzai, $10.00 — Magdalena Ulėnienė. Kultūros Židinio administracija už aukas nuoširdžiai dėkoja.

Birželio įvykiai šiemet bus paminėti ypatingu būdu. Tada New Yorke apsilankys kun. Alfonsas Svarinskas, pats pakėlęs Sibiro kalinių vargą ir kančias. Jis dalyvaus šiame minėjime. Kultūros Židinio salėje atlaikys mišias ir pasakys pamokslą. Po pamaldų Kultūros Židinio kieme ir salėse bus popietė — gegužinė. Dainos, pasilinksminimas, pokalbiai, su draugais. Rengia NY LB apygardos valdyba.

Lietuvių grupės kelionė po Ispaniją, Portugaliją ir truputį Afrikos organizuojama rugsėjo 22 — spalio 5. Bus aplankyta garsioji šventovė Fatima, Madridas, Lisabona, Granada, Gibraltaras, Costa Del Sol, ir k. Kelionės vadovas ir palydovas — Romas Kezys. Techniškus kelionės reikalus tvarko agentūra Vytis. Dėl daugiau informacijų skambinti ag. Vytis 718 769 - 3300.

Kun. Jonas Pakalniškis, birželio 1 pasitraukia iš Apreiškimo parapijos klebono pareigų ir **išeina į pensiją. Gyventi išsikelia** į Douglaston, N.Y., kur yra įrengti specialūs kunigų pensininkų namai. Gi birželio 3 drauge su kun. Vytautu Pikturna išvyksta į Lietuvą, kur Kaune drauge su kitais savo kurso draugais paminės kunigystės 50 metų sukaktį. Į kunigus jiebuvo įšventinti 1939 birželio 3 d.

Dr. Marija ir Aleksandras Žemaičiai porai savaičių išvyko į Aliaską, kur aplankys to krašto įdomesnes vietas.

Papildome. Pampano Beach, Fla., lietuviai Tarvydų fondui suaukojo 70 dol. Pinigus iš Floridos atvežė kun. Vytautas Pikturna ir juos įteikė LB NY apygardos pirmininkui Vytautui Alksniniui, šis savo ruoštu perdavė dr. J. Gintautui.

Kennebunkporte, Maine, birželio pradžioje vyksta vienuolyno rekolekcijos. Iš New Yorko taip pat išvyksta keletas vienuolių.

Lietuvos keliauninkų dėmesiui. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, skambinkite į New Yorko kelionų agentūra "VYTIS" 718 769 - 3300.

Išnuomojamas mažas kambarys su baldais dirbančiam vyrui ar moteriai Woodhavene, Queens. Tel. 718 847 - 7306.

Richmond Hill šiaurinėj dalyparduodamas 1 šeimos atskiras namas — 4 miegamieji, puikus rūsys, skalbykla, vonios kambarys, 2 mažesni vonios kamb., garažas su patogiu privažiavimu, arti susisiekimo priemonių, Forest Park, būtina pamatyti. Skambinti 718 846 - 4948.

Lietuvos vyčių 110 kuopa, Maspeth, N.Y., organizuoja septynių dienų kelionę laivu Karibų jūroje. Išvykstama gruodžio 3 iš San Juan, P.R. Nemokama kelionė lėktuvu į San Juan ir atgal. Lankomos šios salos: St. Thomas, St. Maarten, Barbados ir Martinique. Bus keliaujama laivu Festivale, kurį administruoja Carnival Cruise Lines bendrovė. Užsisakant anksčiau duoda 20% nuolaida. Dėl informacijų kreiptis į Eleną Matulionytę, 61-36 56th Ave., Maspeth, N.Y. 11378. Tel. 718 326 - 3398.

ATTENTION-HIRING! Government jobs — your area. Many immediate openings without waiting list or test. $17,840 — $69,486. Call 1-602 - 338 - 8885, ext. R. 6057.

Parduodu gražų modernų kondominiumą, 5 kambarių su dviem voniom, vienas blokas nuo vandenyno, St. Petersburg Beach, Fla. Tel. 813 360 - 3261.

EARN MONEY Reading books! $30,000/yr income potential. Details, (1) 805 - 687 - 6000, Ext. Y-4505.

KASOS įstaiga dar kartą praneša, kad esant labai nepastoviai rinkai, dėl taupmo ir skolinimo nuošimčių kreipkitės tiesiog į KASĄ prieš patikėdami viliojančiais ir klaidinančiais skelbimais kasdieninėje spaudoje. KASA rūpinasi lietuvių taupytojų gerove, o visi didieji bankai rūpinasi tiktai savo pelnu. KASOS telefonas: 718-441-6401.

A. a. Antano Kevento pirmosioms mirties metinėms prisiminti Kazimieras Bačauskas Tautos Fondui paaukojo 20 dol. Fondo vadovybė už auką dėkoja.

NAUJIENOS KASOJE

Jau eilė metų, kaip Kasa palaiko ir remia lietuvių kultūrinę bei organizacinę veiklą. Šiemet finansinė parama buvo suteikta New Yorko Kultūros Židiniui, *Darbininkui, Pasaulio Lietuviui,* BATUNo lietuvių sekcijai, vyskupo P. Baltakio Sielovados Tarybai, Liet. Bendruomenės N.Y., apygardai, *Aidams,* "Ratilio" ansamblio sutikimui ir t.t.

Gegužės 21 New Yorko lietuvių Apreiškimo parapijos 75 metų jubiliejaus šventėje Kasa pasveikino jubiliatą kun. Joną Pakalniškį, būsimąjį naują klebоną kun. Vyatautą Palubinską ir parapijai įteikė 750 dolerių auką.

-o-

Kasos direktoriai gegužės 15 d. posėdyje papildė pareigų paskirstymą. Pirmininkas yra dr. Rimas Vaičaitis, pirmasis vicepirm. —Vytautas Alksninis, antrasis vicepirm. informacijos reikalams — Algirdas Šilbajoris, vyr. reikalų vedėjas ir iždininkas — Gintas Žemaitaitis, atsakomingasis tarybos sekretorius — Romas Kezys. Kiti tarybos nariai: V. Kleiza, S. Klimas, dr. T. Remeikis ir L. Šileikytė-Hood.

-o-

Kasos prezidentas dr. Rimas Vaičaitis yra New Yorko Columbia universiteto inžinerijos mokslų profesorius ir įvairių privačių bei valstybinių projektų mokslinis patarėjas. Šiemet dr. Vaičaitis vadovauja šeštajama Mokslo ir Kūrybos simpoziumui lapkričio 22 - 26 Chicagoje.

Simpoziumo programoje dalyvaus ir kiti Kasos direktoriai. Komercinės srities sekcijai vadovaus Alg. Šilbajoris ir vienas iš prelegentų bus Gintas Žemaitaitis.

-o-

Kasos taupytojai gyvena įvairiose valstijose ir yra išsisklaidę po New Yorko, Chicagos, Detroito, St. Petersburgo ir Waterburio apylinkes. Metinis narių susirinkimas New Yorke įvyko balandžio 16 ir Chicagoje gegužės 30. Detroite susirinkimas bus birželio 23, St. Petersburge spalio 15 ir Waterburyje vėliau rudenį.

-o-

Metinis Kasos vadovybės ir tarnautojų suvažiavimas bei informacinis seminaras šiemet įvyks lapkričio 11 - 12 Marco Island, Floridoje. Nariai kviečiami planuoti tuo metu kelių dienų atostogas ir kartu dalyvauti Kasos suvažiavime. Dėl informacijų skambinti V. Alksniniui, 718 - 441 - 2811.

-o-

Kasos skyrius Waterburyje persikelia į kitas patalpas. Nuo birželio pirmos naujas adresas bus: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708. Telefonas: 203 756 - 5223. Skyriui vadovauja Antanas Paliulis.

A. Š.

NAUJAS LIETUVIS KUNIGAS

Gegužės 13 New Yorko kardinolas John O'Connor įšventino devynis naujus ir jaunus kunigus. Jų tarpe yra ir Matthew A. Yatkauskas, gimęs iš lietuviškų tėvų Yonkers, N.Y. Jo tėvai yra Albertas J. ir Amelia Jatkauskai, kurie priklauso prie Aušros Vartų parapijos, Manhattane, N.Y. ir yra Lietuvos vyčių 12 kuopos nariai.

Jis baigė Šv. Juozapo seminariją Dunwoodie, N.Y. Seminarijos koplyčioje gegužės 14, sekmadienį, 3 val. popiet aukojo pirmąsias mišias.

Iš profesijos jis buvo muzikas, baigęs karališką muzikos konservatoriją Briuselyje, Belgijoje ir Manhattano muzikos mokyklą. Dešimtį metų buvo vargonininku įvairiose parapijose, buvo vargonininku ir Šv. Petro ir Pauliaus lietuvių parapijoje Elizabethe. Kurį laikai akomponavo Harmonijos kvartetui, kuriam vadovavo Viktoras Ralys. Nuo kvarteto pasitraukęs įstojo į kunigų seminariją ir buvo tos seminarijos vargonininku ir drauge studijavo teologija ir filosofiją.

Nuo pat mažens norėjo būti kunigu, mėgo patarnauti bažnyčiai. Norėjo būti vienuoliu kapuacinu. 16 metų būdamas nuvyko į Romą, kad ten galėtų įstoti į kunigų seminariją, bet nepavyko. Idėjos niekada nenumetė, vis traukė jį prie kunigystės. Buvo vargonininku Šv. Petro ir Pauliaus parapijoje Larchmont, N.Y. Svečias kunigas, atvykęs ten vasaros metu, paragino jaunąjį muziką tuoj apsispręsti ir būti kunigu. Tą jis ir padarė. Studijuodamas dar dirbdavo parapijose, ligoninėse.

Linkime, kad šis lietuviškos kilmės kunigas ateitų dirbti į lietuvių parapijas.

Kun. Matthew A. Yatkauskas prie kunigų seminarijos vargonų.

DOKUMENTINIAI FILMAI

Amerikoje lankėsi vienas iš iškiliųjų dokumentinių filmų režisierių Henrikas Šablevičius. Jis buvo sustojęs New Yorke. Svečiavosi A. ir R. Misiūnų namuose Manhattane.

Gegužės 23 antradienio vakare, Jono Meko vadovaujama name Anthology Film Archive, 30 2nd Ave., kampas 2nd Street, buvo rodomi keli K. Šablevičiaus ir kitų Lietuvoje pagaminti dokumentiniai filmai. Oras buvo labai baisus, labai lijo ir lijo, tai atsilankė nedidelis būrelis, apie 30 žmonių.

Pirmieji du filmai buvo rodomi video būdu. Nedidelėje salėje buvo du TV aparatai. Ir abiejuose tuo pačiu laiku buvo rodomas tas pats filmas. Svečią pristatė Jonas Mekas. Kalbėjo ir Henrikas Šablevičius, iškalbus ir su humoru žmogus, trumpai supažindino su kiekvienu filmu.

Pirmas filmas buvo "žmogus keliaujantis namo". Ten rodė seno žmogaus gyvenimą, kaip jis net karstą pasidaro, paskui ima kalti akmenis ir daryti akmenines skulptūras, kaip jas kala, kaip šen ir ten veža. Pasimaišo ir jo šeimos nariai. Užbaigiama, kaip atvažiuoja svečiai, kaip lauke lyja ir lyja, o žmogus stovi lange.

Antras filmas buvo "Medžio atmintis". Čia buvo rodomi liaudies meisteriai, kaip jie suvažiavę į vieną vietą iš ąžuolų tašo ir skaptuoja skulptūras, kuria naujus koplytstulpius.

Čia buvo įdomūs pokalbiai apie medį, kas jis toks, kodėl jie tašo ir kuria skulptūras. Buvo ir žemaitiškos kalbos.

Abu šie dokumentiniai filmai buvo padaryti šio režisieriaus Henriko Šablevičiaus. Abu filmai lyriniai, su egzistencinės filosofijos charakteriu, nuotraukos puikios, paritaikytos vedamajai minčiai. Puiki muzika. Apskritai garsas įralšytas puikiai.

Žiūri ir klausai ir atrodo, kad prieš tave atsivėrė kilni ir prasminga poezija.

Kiti filmai jau buvo kitoki, kitų pagaminti. Vienas buvo apie keliaujantį valkatą — "Keliaujančio užrašai" ar dienoraštis. Ten buvo rodomas apsileidęs jaunas žmogus, kaip jis neina dirbti, o keliauja per Vilnių, Kauną.

Ketvirtas filmas buvo apie liaudies menininką skulptorių Čapką. Talentingas ir kaprizingas skulptorius, parodytas jo daugybė skulptūrų, jo aplinka.

Paskutinis filmas buvo apie Artūrą Sakalauską, lietuvį — karį, tarnaujanti sovietų armijoje, kaip jį skriaudžia kiti rusai kareiviai, kurie armijoje tarnauja seniau. Artūras, nebepakeldamas jo niekinimo, pasigriebęs būrio vado pistoletą, nušauna 8 kareivius. Paskui jį suima, tardo, nuveda į psichitrinę ligoninę.

Filmas įkalbėtas rusiškai, lietuviškai kalba kai kur pats Artūras, aiškintojas-komentatorius.

Filmas pagamintas praeitų metų gale. Pagamintas, berods, Leningrado studijoje. Įdomu tik tai, kad dabar parodoma kariuomenės vidaus gyvenimas, kas kadaise buvo griežtai uždrausta. Koks smurtas ir neteisybė vyrauja armijoje, ir vienas prieš tai sukilo. Komentatorius suminėjo tikrai keliolika lietuvių, kurie kariuomenėje nusižudė.

Sekti filmą buvo gana sunku. Rusų kalba buvo verčiama į lietuvių kalbą. Buvo sunku suprasti ir rusiškai ir lietuviškai, nes viskas buvo per garsiai.

Viskas užtruko porą valandų. Jei kur pasitaikytų pamatyti tokius dokumentinius filmus, galite tikrai žiūrėti. Įdomu, prasminga, padaryta meniškai ir profesionaliai. (p.j.)

Sekmadienį, birželio (June) 18 d. 2v.p.p.
LAISVĖS ŽIBURYS ruošia savo 46-tą renginį
Pristato iš Lietuvos lengvo žanro dainos ir muzikos ansamblį

Armonika

vad. STASYS LIUPKEVIČIUS

KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N.Y.

PROGRAMOJE: liaudies dainų ir šokių harmonizacijos bei originalūs liaudiško stiliaus masinio žanro kūriniai.

PO PROGRAMOS: pobūvis salėje ir Židinio kieme su šviežiu alučiu iš bačkos ir gera užkanda. Visos vietos koncertui yra numeruotos. Patartina bilietus įsigyti iš anksto pas platintojus arba paštu pasiunčiant sau adresuotą su pašto ženklu voką ir atitinkamai sumai čekį: Lithuanian Radio Club vardu šiuo adresu: 217 - 25 54 Ave., Bayside, N.Y. 11364. Bilieto kaina 15 dol.

BILIETŲ PLATINTOJAI

NEW JERSEY (Area code 201)
P. Macijauskas 998-6797
A. Stankaitienė 942 - 2344
D. Didžbalienė 925 - 4761
Iš New Jersey organizuojamas autobusas

ŠIAURĖS NEW YORKAS
R.Bitėnas 914 961 - 7041

BROOKLYN, QUEENS (Area code 718)
N. P. Baltrulionis 297 - 0991
A. Diržys 296 - 7385
Ž. Jūrienė 441 - 7831
E. Kezienė 296 - 0798
R. Kezys 769 - 3300, 229 - 9134
M. Šalinskienė 296 - 2244
Kasos įstaiga 551 - 6401

MASPETH
J. Adomėnas 718 497 - 5212

VISUS ATSILANKYTI KVIEČIA
LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS
105.9 FM SEKMADIENIAIS 9-10 V. RYTO